

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 18. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Uj Kelet
és bántás

Dr. Kamassetter Robert

Budapest

Diszkrét 11 e 8

Cik
fort

Kézi
megt.



ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

31. október 20.

AG
nopolium
atja

alajdonosok

létezik és a bor-
mogatása. A me-
ri a cukaterme-
sát és mindazon
ési és eladási le-
szülő és szilva-
elentenek sokat.
andum szerint a
eket monopolizá-
en.
gül azt kívánja,
mékéik indusztri-
yben létesítendő
lő és felerészben
eljait szolgálja.

Banca

szabadrábra

után azon az ala-
helyezését, hogy
reszen tönkretette
reállítás céljá-
van szüksége. A
e, hogy Ion Iosi-
vizsgálják felül.
örtént és a bras-
m orvosa megál-
bsifit egészségi ál-
is szabadrábra-
nek helyreállít-
van.

orvosszakértői
napokban hoz
helyezésre vonat

SDE

Dollár 169, sváj-
22.50, cseh korona
font 6.75, dinar 3
francia frank 6.70.

és diószegi faj-
zletünkben. Elián-

rem és gyapjuból
bal 13., (vált Ru-
ajtó.

vegetárius Étterme
inánd (Wessselényi
tapan ucca felfől.
tárius ételek. Fi-
gyon olcsó árak.

regények:

- Haam 25 L
- temes törté-
számlát 3000 L
- et, zsidó kul-
 50 L
- illagok 80 L
- 30 L
- 272 L
- vanez kötve 372 L
- 20 L
- elési diszk. 46 L
- 35 L
- 120 L
- 120 L
- salom 120 L
- óság könyve 70 L

vosztályában

Mene, tekei . . . !

Argetoianu és Manoilescu összekötö-
böztek egymással.

A két finanszíroni homlokegyenest ellen-
kező módon akarja rendbehozni az ország
zállat pénzügyeit. A véleménykülönbség
egész komoly dolog. Annakra komoly, hogy
Argetoianu és Manoilescu külön-külön el-
szaladtak Szinájába a királyhoz egymást
bepanaszolni.

Es Manoilescu máris azzal fenyegető-
zik, ha nem az ő kedve szerint oldják meg
a konfliktust, lemond bankormányzói m-
tőségéről.

Ez a fenyegetés nem jó jel a Jorga-kor-
mány számára.

Igaz, hogy Jorga végső fokon éppen Ma-
noilescu lemondásának köszönheti, hogy
kormányra került, de ugyanakkor a nem-
zeti parasztpártnak azért kellett távoznia,
a helyéről, mert Manoilescu lemondott.

Vajon Manoilescu jóvoltából nem
ugyanazon az uton kell majd távoznia Jor-
gának, amelyen a miniszterelnöki bársony-
székig eljutott?

A feltámasztott sziguranca

A készülő közigazgatási törvény megint
elválasztja a szigurancaát a rendőrségtől s
ujra önálló szervvé teszi meg ezt az intéz-
ményt, amelynek már a neve is kellemet-
len mellékzsel cseng.

Nem mondhatjuk, hogy valami nagy
örömmel és különös lelkesedéssel vesszük
tudomásul a Jorga-kormányt ezt a leg-
ujabb ajándékát. Hiszen fogalmunk sin-
esen arról, hogy a kormány miért akarja
mindenáron meg azt a kevés fejlődést is
visszacsinálni, amit az elődje megvalósít-
tott.

Sok jót ugyan az előző kormány sem
csinált, a szigurancaát azonban minden-
esetre halálraítélte. Főképpen azért, mert
a sziguranca már nagyon is állam volt az
államban. Inkább a saját szakállára dol-
gozott és hogy létezését igazolja, egymás-
után inszenálta az állam biztonsága el-
leni összeesküvéseket.

Ezt az intézményt támasztja fel most
haló poraiból a Jorga-kormány.

Valójában sohasem volt egészen halott
a sziguranca. A nemzeti parasztpárti kor-
mány halálraítélte ugyan, de nem tudta ki
is végezni. Rendőrségi börtönéből is ki-
kidugta a sziguranca önálló fejét és saját
szellemét. Sok baj azonban nem volt
vele. A rendőrség bőven ellátta a mostoha
gyermekévé vedlett szigurancaát egyéb
munkával is és így nem látta szükségét
annak, hogy életének igazolására nap-
nap után szörnyű merényleteket leplezzen le.
Unalmában ugyan a régi elánnal „szima-
toli” ki valamit egyszer-egyszer rendő-
rségi beosztott korában is a saját szakál-
lára.

Hirtelenében csak a regáti cionista szer-
vezetek elleni hárszára gondolunk, amikor
is a szigurancaék szellemének megmaradt
csökevénye pontosan megkapta — Moszka
ve kéreit a cionista organizációkban.

Mi lesz itt Uristen, ha a sziguranca ujra
önálló intézmény lesz és a sziguranca ügy-
nőkök elindulnak munkát is keresni a hi-
vatalaiknak és a főnökeiknek?

Ki fog derülni egyszerre, hogy az egész
ország alá van aknáva összeszűkítéssel
és minden gyűlés és értekezlet csak arra
jó, hogy az állam biztonsága ellen izgas-
sanak.

Mitől bolondult meg Ludendorff?

Mindaddig azt hittük, hogy Ludendorff
német tábornok, a német fajvédelem tra-
gikonikus örültje csak amolyan uri kedv-
telésből bolondult meg. Valljuk be: tör-
ténelmi tévedést követünk el ezzel a fel-
tételezéssel. Mert Ludendorff tábornok
örületesnek — mint most kiderült — zsi-
dok voltak az okai, helyesebben egy zsidó.
Egy Monash nevű zsidó tábornok, az
ausztráliai haderők volt főparancsnoka,
akit a mult vasárnap temettek el Melbur-

Auboin, Argetoianu, Manoilescu nagyfontosságú tanácskozásai a pénzügyi helyzetről

A nagypénzügyi fuziójáról is tárgyaltak Szinájában
a pénzügyi élet vezetői

Bucuresti-Bukarest, október 20. Politi-
kai és pénzügyi körökben feszült érdeklő-
déssel kísérik azokat a tárgyalásokat,
amelyeket Argetoianu pénzügyminiszter,
Manoilescu bankormányzó és Auboin
külföldi pénzügyi szakértő folytattak egy-
mással s a pénzügyi élet vezető szemé-
lyiségeivel. Argetoianu, Manoilescu és
Auboin tegnap külön-külön audiencián
voltak az uralkodónál, majd hosszas meg-
beszélést folytattak egymással.

A tárgyalások, megbízható helyről szár-
mazó értesüléseink szerint, a pénzügyi
élet átszervezését és különösképpen a
nagyobb pénzügyi fuziójának előké-
szítését célozzák. A fuzióval kapcsolato-
san a Banca Nationala igazgatósága kü-
lönböző kifogásokat emelt. A jegybank
igazgatósága ma egész nap tanácskozott,
a tanácskozások eredménye azonban egy-
előre ismeretlen.

Titulescut néhány héten belül a nemzeti parasztpárt elnökévé proklamálják?

Mihalache csütörtökön Kolozsvárra érkezik, hogy utoljára
próbálja meg Maniut az elnökség vállalására rávenni

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj
Kelet tudósítójától). Minden jel arra mu-
tat, hogy a nemzeti parasztpárt elnöksé-
gének problémája megoldáshoz közeledik.
Mihalache csütörtökön Kolozsvárra ér-
kezik, hogy meg egyszer és utoljára meg-
kísérelje Maniut elhatározásának meg-
változtatására rábírni. Egészen bizonyos
azonban, hogy a volt miniszterelnök ez
alkalommal is visszautasító választ fog
adni. Ezzel szemben kérni fogja Mihalachet
a pártelnökség vállalására.

Mihalache ismételtelen kijelentette poli-
tikai barátai előtt, hogy nem hajlandó a
nemzeti parasztpárt elnökségének felelősé-
gét vállalni. Ezzel szemben az Adevurul
tudni véli, hogy csaknem befejezett tény-
ként lehet számolni Titulescutnak a nem-
zeti parasztpárt elnökévé való megválasz-
tásával. Erre a megoldásra enged követ-
keztetni az a beszéd is, amelyet Mihala-

che vasárnap a nemzeti parasztpárt te-
cuci választói előtt mondott. A volt bel-
ügyminiszter kijelentette, hogy az egész
párt szívvel-lelélekkel kívánja Maniu vissza-
térését. Amennyiben azonban Maniu erre
nem volna hajlandó, ugya párt az elnök-
ség kérdését a legrövidebb időn belül ál-
talanos összhangban és általános meg-
elégedésre meg fogja oldani. A tervek
szerint Titulescut egy hármas bizottság:
a Mihalache—Mironescu—Vajda triász
segítené a párt ügyeinek irányításával.
Titulescut már a közeli hetekben a párt
elnökévé fogják proklamálni, míg a de-
cemberi kongresszusra hárul a feladat,
hogy az új elnök megválasztását ratifi-
kálja. Az Adevurul leszögezi, hogy Titu-
lescuc megválasztásával a nemzeti parasz-
tpárt kormányképessége és possibilitása
jelentékeny mértékben fog emelkedni.

neban, Ausztrália egyik legnagyobb vá-
rosában.

Joggal kérdezhetné az olvasó, hogy mi
összefüggés van Monash tábornok zsidó
volta és Ludendorff fajvédelmi örülete
között? Erre egy angol könyv adja meg
a választ, melyet Graves, az angol Re-
marque jelentetett meg nemrégben s amely
ben a világháború borzalmait megrázó
erővel festi le. Ebből a könyvből azután
megtudjuk, hogy mi tette bolonddá, az
árja harciasság örültjévé, a zsidók és
szabadkőművesek halálos gyűlöletjévé
Wotan isten földi helytartóját: Luden-
dorff tábornokot.

Hát kérem nem más, mint az a csekély-
ség, hogy a zsidó Monash tábornok volt
az, aki ausztráliai csapataival 1918
augusztus 18-án a déli német frontot tí-
zenhat kilométer szélességben áttörte és
ezáltal Ludendorff ur isten kegyelméből
és a volt császár félkegyelméből eredendő
hadvezéri csallhatatlanságát a porba suj-
totta.

Elismerjük, hogy ez szemtelenség volt
Monash tábornoktól, aki végül is csak
egy alkalmi és még ráadásul közönséges
zsidó tábornok vala. Annál is inkább
szemtelenség, mert ez a frontáttörés volt
a központi hatalmak katonai összeomlásá-
nak kezdete, tehát Ludendorff és többi
isteni és császári kegyelemből hadvezérré
avanzált társai karrierjének vége. Egy
zsidó miatt történt minden, aki békében
egyszerű mérnök, destruktív szabadkőmű-
ves és a Ludendorffok által szivrepedésig

kinevetett úgynevezett milícia-tiszt volt,
amolyan civilbárgás, akire egy Luden-
dorff még talán egy szemöldökrángatást
se pazarolt volna.

Ez a frontáttörés, ez a monashi csapás
volt az, mely Ludendorff agyát megza-
varta. Egy zsidó merészelt, hogy még csak
nem is hivatalos tábornok őt és az egész
német hadsereget megverni? Egy zsidó,
minden zsidóknak egyike, akikről pedig
minden fajvédelmi bibliában írva vagyon,
hogy csak az őrülethez értenek, hiányzik
belőlük a Ludendorffoknak kizárólagosan
fenntartott hősi szellem, gyávák és még
csak a császári reglamát sem tudják
könyv nélkül!

Ez a fajvédelmi biblia — hála Graves
dokumentumokkal alátámasztott leleplezé-
seinek — most ebben a vonatkozásban is
csufos kudarcot szenvedett. A világtörté-
net legnagyobb és legvéresebb háborujá-
ban a világ elismerten legjobb, legkemé-
nyebb (és mindössze milícia kiképzésben
részesült!) katonaságát, az ausztráliai
csapatokat egy zsidó képezte ki és vezette
győzelemre. Hallatlan! Egy zsidó! Egy
Monash, aki világtörténelmet csinált, hol-
tolt erre Ludendorff kapott kizárólagos
felhatalmazást a császári hadiiskolában.
Hát nem lehet ebbe beleőrülni? Hát el
lehet viselni ezt a piszkos konkurrenciát
— a hősi kultusz területén?

Nem, ebbe bele kellett bolondulnia min-
den igaz fajvédőnek. És Ludendorff bele
is bolondult. Monash lelke felel majd
érte a tulvilágon!...

VILÁG TŰKRE

Van-e termelési felesleg?

Irta: André Maurois

Az ideai gyapottermés tizenötmillió
bála, ugyanannyi, mint a mult évi
volt. De az ipar még a mult évi ter-
mést sem dolgozta fel. A Farm Bo-
ard először azt a tervet vetette fel,
hogy a termés egyharmad részét éges-
sék el és csak a megmaradt mennyi-
séget bocsássák áruba. Később ugy-
határoztak, hogy hét millió bálát ki-
vonnak a forgalomból (hogy mit esi-
nálnak vele — nem tudom) és csak a
megmaradt mennyiségre keresnek ve-
vőt. Braziliában a kávétermés egy ré-
szét elégetik vagy a tengerbe dobják.
Olaj és petróleum forrásokot eltöm-
nek, bányákat lezárnak, a termést sok
helyen nem aratják le, hanem az álla-
tokkal etetik meg, vagy egyszerűen
lábon hagyják.

Odáig jutott volna már az ember-
ség, hogy többet tud produkálni, mint
amennyit el tud használni? Örvendeni
kell-e olyan események felett, ame-
lyek ezelőtt gyászt és szomorúságot
jelentettek?

Allapítsuk meg, hogy egyáltalán
nem bizonyos, hogy az emberiség tul-
sokat produkált. Ha ez így volna ak-
kor, ha az emberek az egész földkere-
ségén tulságosan ruházkodnának, tul-
tápláltak volnának, tulsokat keresné-
nek és tulsok élvezetben van részük.
Azonban ezt az állapotot még távolról
sem értjük el. Nem kell-e arról is ol-
vasnunk, hogy minden világgrszben
vannak területek ahol borzalmas nyo-
moruság uralkodik. Amig az egyik ol-
dalon buza, rozs, jóságosordák halmo-
zódnak, a másik oldalon embermilliók
nem képesek éhségüket csillapítani.

Mi az oka ennek?

Az okok többfélék. Bizonyos termé-
nyeknél, mint például a gabonánál
ténylegesen tulprodukcio van. A ka-
nadai és amerikai farmerek a megművelt
területeket megkésztették és meghá-
romszorozták. Arra nem gondoltak,
hogy állattenyésztésre is áttérjenek,
csak gabonát termeltek.

A többi terményekben azonban in-
kább fogyasztási válság van mint tul-
termelés. Hogy csak a gyapotról be-
szélljünk, a gyapottermelés alig vala-
mivel nagyobb, mint a háboru előti.
Matematikai számítás szerint nagy
gyapotkeresletnek kellene lennie, mert
a népesség a földön évenként egy szá-
zalékkal szaporodik, tehát évenként
12—15 millióval szaporodik azoknak a
száma, akiknek ruha kellene. A szere-
csétlenség az, hogy a népesség sze-
gény országokban és a szegény osztá-
lyokban szaporodik, ahol ugyan meg-
van a szükséglet, de nincs meg a ki-
elégítéshez sem a tőke, sem a hitel. A
szerencsétlenség tehát nem abban van,
hogy feleslegesen termelünk, hanem
abban, hogy a vásárlóképeség osztó-
dott el szerencsétlenül. Igen sok or-
szágban a termelés értékesítésből elő-
állott hasznat ujab befektetésekre, te-
hát termelőeszközök beszerzésére for-
ditották és fordítják és csak egy kis
részt hagyják szabadon a fogyasztás
céljaira. A Bázelen legutóbb megtar-
tott szakértőkönferencia is arra figyel-
meztet, hogy a hiteket úgy kell szét-

osztani, hogy az általános vásárlóképesség fokozódjék.

Ez az elv nagyon szép, azonban szívesen hallanánk valamit valóráváltásának részleteiről is.

A pillanatnyi válságban van-e valami mentőeszköz? Én nem bízom benne, hogy igen. Sok a gabona, sok a gyapot? Az árak olyan olcsók, hogy a termelés költségeit nem fedezik? Kétségtelen, hogy a jövő évben, vagy esetleg csak 2-3 év múlva — mert számítani kell arra, hogy az emberek nehéz felfogásuk — a farmerek kevesebb búzát, kevesebb gyapotot termelnek s egy napon elérkezünk oda, hogy a termelés kevesebb lesz, mint a fogyasztás. És megint beáll a pánik, de mostani besszpánik helyett a hosszú pánik. Ez a körbe-körbe örök komédiája.

Erre a pesszimista azt mondhatná, hogy lehetséges, hogy a háboru előtt mindez így volt. azonban a mostani viszonyok mások. Elérkezettunk ahhoz a ponthoz, amikor az emberiség nem tudja elfogyasztani, amit a termelés racionalizált és modernizált eszközeivel nyújt a számára. Ez a pesszimista felfogás az én szememben optimista. Ha tényleg ott tartunk már, hogy az emberiség mindent, amire szüksége van, könnyedén elő tud állítani, ez amellel bizonyítana, hogy az emberi fajnak kevesebbet kell dolgoznia, mint azelőtt és a szünórák száma szaporodik, ami egyáltalában nem volna baj.

Nem vagyok azonban meggyőződve arról, hogy a mostani krízis különbözik az elődeitől. Ha a tizenkilencedik századból való újságokat lapozgatom, megállapíthatom, hogy a krízisek abban is egyformák, hogy mindegyiknél akadtak próféták, akik az emberiség tönkremenését és pusztulását jósolták meg.

Ezek a krízisek eltartották három vagy legfeljebb öt évig, aztán fordult a kocka, azok akik nem pusztultak el, a régi munkakedvvel fogtak a munkához és a legközelebb ép olyan naivul informáltak állottak a krízissel szemben, mintha nem lettek volna kortársai és szemtanúi hasonló eseményeknek.

Száz év előtt Anglia borzalmas krízist élt át. Macaulai, a híres történetíró akkoriban kortársai vizsgálatára a következőket írta: Ha én most azt írnam, hogy száz év múlva 1930-ban ötven millió ember él ebben a szigetországban, akik noha jobban lesznek táplálva, jobban ruházkodnak és jobb viszonyok között laknak, mint a mai angolok, mégis a mi mostani terheinket számba nem vehető csekélységnek tartják, — talán bolondnak mondanának polgártársaim.

A pillanatnyi nehézségek, a háboru a munkanélküliség ellenére is Maculai jóslata teljesült. A mai angolok jobban élnek, mint a száz év előttiéik és mégis olyan terhek nehezdednek rájuk, hogy ezek mellett az, ami száz év előtt apaikat sujtotta, számba nem vehető csekélység.

Minden megismétlődik. A krízisek is. De a gyógyulás is.

— **Olasz repülőgépraj látogat Newyorkba.** Rómából jelentik: A hónap vége felé 24 olasz hidroplánból álló légi raj három szakaszban amerikai útra indul. Első közbeeső leszállás Lisszabon, a második az Azori szigetek s végül az ut célja Newyork. Az óceánrepülésben csak nőtlén pilóták és mechanikusok fognak résztvenni. A légi raj vezetője ezuttal is Balbo tábornok, légügyi miniszter lesz.

Egy Párizsban élő ismeretlen román író a külföldi sajtóban rohamozza meg Boila professzor autonómista tervezetét

Egy brüsszeli lap fantasztikus cikke Boila professzor autonómia tervezetéről

Az erdélyi autonómistákat ágyutorkához kell kötni, vagyonukat elkobozni és hozzátartozóikat negyediziglenig statáriális bíróság elé állítani

Cluj-Kolozsvár, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Boila Romulus professzor alkotmánytervezete, amelyben széleskörű decentralizációt javasol a csatolt területek számára, oly szenvedélyes vitát váltott ki a romániai sajtóban, hogy ennek hullámai a külföldi lapokhoz is eljutottak. Különösen a francia sajtó mutatott érdeklődést a kolozsvári professzor tervezete iránt. A lapok pártállásuk szerint foglaltak állást Erdély autonómiájának gondolatával szemben. Az alkotmánytervezettel legutóbb a brüsszeli L'Independence Belge foglalkozott hosszabb cikkben. A belga lap leközi egy Párizsban élő román írónak a kormányhoz intézett levelét, amelyben ez a nem tulságosan ismert író hajmeresztő szankciókat követel az autonómista gondolat terjesztőivel szemben. Az igen érdekes cikk címe: L'Autonomie de la Transylvanie és a következőképpen hangzik:

A belga lap fantasztikus cikke „Romániából érkező híradások beszámolója arról, hogy néhány román politikai személyiség — közöttük több volt miniszter — akciót indított Erdély autonómiájának érdekében. A vonatkozó tervezet egy egyetemi tanár dolgozta ki. Ilyen körülmények között felmerül a kérdés, hogy Erdély nem-e fog rövid idő alatt azzá válni, amit e pillanatban Catalánia képvisel Spanyolország számára s vajjon nem-e volt hiábavalók a hatalmas erőfeszítések és a hihetetlen emberáldozat, amelyeket Románia az egyesülés érdekében hozott.

Azt mondják, hogy az autonómista mozgalom csupán néhány erdélyi származású politikai személyiség akciója, akik lekerültek a hatalomról. Nem akarunk foglalkozni a román sajtó által ellenük felhozott vádakkal, de ha figyelembe vesszük az autonómista tervezet ellenfeleinek véleményét, úgy az az impresszió, hogy a tervezet ellen a legerőszakosabb eszközökkel fognak harcolni. Ez kitűnik egyébként abból a levélből, amelyet dr. P. Trisca román író intézett Románia kormányához ebben a kérdésben. A levél a következőképpen hangzik:

Egy ismeretlen román író levele a kormányhoz

„Kegyelmes Uram! Van szerencsém javasolni Önöknek, hogy tartóztassák le mindazokat, akik Erdély autonómiáját kívánják. Le kell tartóztatni ugyanabban az időben családjaikat is: szüleiket és negyediziglenig oldalági rokonaikat. Vagyonukat elkobozandó, a lakásukba pedig hadirokkantak családjaikat kell betelepíteni.

A letartóztatottak fölött ad hoc törvényszék ítélkezze. A törvényszék három olyan polgárból alakítandó, akik soha nem voltak bírák. Ezt a bíróságot korlátlan hatalommal kell felruházni, az állami és kormányhatóságoktól teljesen függetlenül. Az ítélkezést s annak végrehajtását a letartóztatás után legkésőbb 48 órán belül keresztül kell vinni.”

Trisca magának vindikálja a kivégzések végrehajtását

Dr. Trisca kivégzési módszerként a vádlottak darabokra való tépését javasolja, oймódon, hogy az elítélteket ágyúcsövekhez kössék. Trisca magának vindikálja azt a tisztességet, hogy a kivégzést végrehajtó szakasz katonái vezényeljék. A katonák kizárólag hadirokkantakból rekrutálódnának. A kivégzetteknek még csak fejfa sem jelölheti meg sirjukat. Trisca ezután a következőképpen folytatja levelét: „Erdélyt az erdélyiek nélkül! — ez kell, hogy legyen a jelszava azoknak, akik éle-

tük árán is fenn akarják tartani Nagy-Románia egységét. Tizennégymillió román paraszt inkább meg tudja változtatni a Tisza, a Dnyeszter és a Duna folyását, semminthogy jöttányit is engedjen a területi és szellemi egységből annak az országnak, amelyet több, mint ezer éves küzdelem után sikerült egyesítenünk.”

A belga lap jótanácsai

A belga lap a következőkkel fejezi be a cikkét:

„Amint e levél hangjából is megállapítható, az erdélyi szeparatistáknak igen nehéz dolguk lesz. Kívánjuk Romániának, hogy szabaduljon meg az ilyen természetű nehézségektől, amelyek megmérgezhetik

az ország életét s veszélyeztethetik annak létét is.”

Mondanunk sem kell, hogy Boila professzor „szeparatista” törekvései távolról sem olyan veszedelmesek, mint aminőnek a Párizsban élő és eddig ismeretlen Trisca nevű román író azt beállítani igyekszik. Mindenesetre jellemző, hogy mivé dagathat, amíg a külföldre eljut egy olyan vita, amely benn az országban kizárólag az elmelet területein mozog s amelynek gyakorlati sánzai vajmi halványak. Nem csoda, ha az efféle cikkeket olvasó és ezekből orientálódó külföldi közvéleménynek oly zavaros képzetek vannak a romániai állapotokról.

SELECT MOZGÓ

Németország három legjobb komikusának ANNY ONDRA, SIGFRIED ARNO, FELIX BRESSART kiváló trio legújabb filmjét mutatja be:

Milyen édes vagy Anny...

(Kicserelem a feleségem)

végtelenül bájos német párbeszédű szalonvigjáték, mely mindenütt hatalmas sikerrel futott. Műsorán kívül nagyszerű hangos vigjáték és híradó. Monopol Favoritfilm

Konferenciára hívják össze a valutakorlátozásokat életbeléptetett államokat

Bécs, október 20. A Nemzetközi Fizetések Bankja legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározták, hogy konferenciára hívják össze azoknak az államoknak képviselőit, amelyek valuta- és devizaforgalmi korlátozásokat léptettek életbe s ezeket még most is fenntart-

ják. A lapok szerint a konferenciát még e hónapban Bécsben fogják megtartani. Az értekezlet célja az, hogy az államok egyöntetűvé tegyék az érvényben levő korlátozási intézkedéseket.

Egy marosvásárhelyi zsidó szemorvos mentette meg Elena hercegnőt a megvakulástól

A hercegnő Romániába jön, hogy résztvegyen fiának születésnapjára ünnepségein

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Elena hercegnő, akiről az egyik angol lap azt a hírt közölte, hogy a megvakulás veszedelme fenyegeti, tegnap reggel Prága érkezett. A hercegnő Németországban volt, ahol megvizsgáltatta magát a legkiválóbb szemspecialistákkal. Az orvosprofesszorok megállapították, hogy a hercegnő túl van a veszélyen és a teljes gyógyulás felé halad. A Lupta jelentése szerint a német specialista elismerték, hogy dr. Blatt Miklós marosvásárhelyi szemorvos, a bucaresti egyetem tanársegédének diagnózisa helytálló volt s hogy az

általa előírt gyógyszer segítette a hercegnőt a gyógyuláshoz.

Elena hercegnő a hét folyamán Bukarestbe érkezik, hogy résztvegyen fiának, Mihály trónörökösnek október 25-én rendezendő születésnapjára ünnepségein.

A próféta gyermek

Edmond Fleg moqrás zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

ÁTMENETI KABÁT

RAGLAN Ia FLAUSCH

M. NEUMANN

RUHÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

Lei 1700 és feljebb

Lei 3000 és feljebb

Ha Lőrinc tiltott

Hatósági nyi

„A

Cluj-Kolozsvár. let tudósítójától). bájában történt kedden az esti órák lozsváron és mizeiót keltett. Lőrinc hatóságok milder pitótták, hogy C határ:szélen fogly neven várja, hogy hatóságok itélkezlyamán Lőrinczyléslet nem kerülnevi rendőrség m szavu távirati je adja, hogy Lőrinc hóban Oroszszale len letartóztatták. A hatóságok köügynek egymást érthető türelmetl toztatást, egyelőrság uralkodik a fmenyek között törtása.

Előbb Lőrinc

A rendőrségen következő felelete seinkre:

— A távirat sz Lőrincz valóban letartóztatása igyhetségessé, ha Lőrinc visszaküldték határrendőrség, r senevi nyomozó amelyek meg fog rincez hogyan ju hogyan jött onna sodik, akkor Lőrinc hatóságok foglya

megtörténhetik. bíróság tiltott le

— Ebben az esetik, hogy Lőrincz töltése után ker vagy pedig a nyor itéletet fogják áts

Lőrinc ben, m megkiv

— A kolozsvári a kérdést — nem sításokat Lőrincz ményeiről?

— Nem kellett lasz —, mert a ki nyomozásának po azonnal értesíti e séget, Lőrinczyl m hatóságok foglya re vonatkozó nyor tást nem nyernek rincez Kolozsvári esetben történhet

A y Pastia vizsgál mondja:

— A kezeinkbe még nem elegend letartóztatásának tethessünk. A táv nek Oroszország távolról jött távir san fedi a tények ges, hogy Lőrincz parton, helyette Oroszországba és kóborolt álnév al volt, akkor válósz gok adták ki, mer tesülhettek arról, tásokat és hamis nem politikai mer kiadhatta magát nistának, aki itth pitalizmus gyengi szok azonban val

Oszié

Ha Lőrinczy Oroszországból jött vissza, úgy tiltott határátlépésért a kisenevi hadbírósa vonja először felelősségre

Hatósági nyilatkozatok Lőrinczy letartóztatásáról. Lőrinczy addig marad Kisenevben, míg az ottani rendőrségnek szüksége lesz rá a nyomozás szempontjából

„A szenzációk csak ezután következnek” — mondja Pastia vizsgálóbíró

Cluj-Kolozsvár, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Lőrinczy Mózes Beszarábiában történt letartóztatásának híre kedden az esti órákban már elterjedt Kolozsváron és mindenütt hatalmas szenzációt keltett. Lőrinczy, akiről a nyomozó hatóságok minden kétségen kívül megállapították, hogy Oroszországra szökött, a határszelen foglyul esett és ma már Kisenevben várja, hogy sorsa fölött a büntető hatóságok ítélkezzenek. A szerdai nap folyamán Lőrinczy letartóztatásáról újabb részlet nem került napvilágra, mert a kisenevi rendőrség meglegedett azzal a szövegű távirati jelentéssel, melyben hírül adja, hogy Lőrinczy Mózes, aki augusztus hónapban Oroszországra szökött, a határszelen letartóztatott.

A hatóságok körében, ahol a Lőrinczy ügynek egymást követő szenzációi után érthető türelmetlenséggel várták a letartóztatást, egyelőre még teljes bizonytalanság uralkodik afelől, hogy milyen körülmények között történt Lőrinczy letartóztatása.

Előbb a hadbírósa ítélkezik Lőrinczy fölött

A rendőrségen Draghiciu igazgatótól a következő feleleteket kapjuk feltett kérdéseinkre:

— A távirat szövegéből úgy látszik, hogy Lőrinczy valóban Oroszországra szökött. Letartóztatása így csak akkor válhatott lehetségessé, ha Lőrinczyt az orosz hatóságok visszaküldték a román határszélre. A határrendőrség, miután letartóztatta, a kisenevi nyomozó hatóságoknak adta át, amelyek meg fogják állapítani, hogy Lőrinczy hogyan jutott át Oroszországra és hogyan jött onnan vissza. Ha ez bebizonyosodik, akkor Lőrinczy egyelőre a kisenevi hatóságok foglya marad és

megtörténhetik, hogy a kisenevi hadbírósa tiltott határátlépésért vonja felelősségre.

— Ebben az esetben pedig megtörténhetik, hogy Lőrinczy ennek a büntetésnek letöltése után kerül vissza Kolozsvárra, vagy pedig a nyomozás érdekében mint elítéltet fogják átszállítani Kolozsvárra.

Lőrinczy addig marad Kisenevben, míg a nyomozás érdekei megkívánják

— A kolozsvári rendőrség — tettük fel a kérdést — nem kért részletes felvilágosításokat Lőrinczy letartóztatásának körülményeiről?

— Nem kellett kérnie, — hangzik a válasz —, mert a kisenevi rendőrség mihelyt nyomozásának pozitív eredményei vannak, azonnal értesíti erről a kolozsvári rendőrséget. Lőrinczy most mindaddig a kisenevi hatóságok foglya marad, míg a Kisenev-re vonatkozó nyomozati tények megállapítását nem nyernek. Csak azután jöhet Lőrinczy Kolozsvárra, ami csak szerencsés esetben történhetik meg még ezen a héten.

A vizsgálóbíró nyilatkozata Pastia vizsgálóbíró a következőket mondja:

— A kezeinkben lévő szövegű távirat még nem elegendő ahhoz, hogy Lőrinczy letartóztatásának körülményeiről következtethessünk. A távirat ugyan utal Lőrinczy nek Oroszországra való átszökésére, de a táviratról jött távirat nem egészen bizonyosan fedi a tényeket és még az is lehetséges, hogy Lőrinczy csak a ruháit hagyta a parton, helyette valaki más uszott át Oroszországra és ő azóta Beszarábiában köborolt álnév alatt. Ha Oroszországra volt, akkor valószínűleg az orosz hatóságok adták ki, mert a romániai lapokból értesülhettek arról, hogy közönséges sikkasztások és hamisítások követett el és nem politikai menekült. Oroszországban ő kiadhatta magát meggyőződéses kommunisznak, aki itthon mint bankember a kapitalizmus gyengítésén dolgozott. Az oroszok azonban valószínűleg informáltatták

magukat és visszaküldték Romániába. Sikasztókra és szélhámosokra úgy látszik nincs szükség.

— Mi következik Lőrinczy hazaszállítását után? — tettük fel a kérdést.

Ki örül őszintén Lőrinczy letartóztatásának?

— A vizsgálat szempontjából óriási fontossága van Lőrinczy letartóztatásának. Annyi bizonyos, hogy őszintén csak a nyomozó hatóságok és az újságírók örülnek Lőrinczy letartóztatásának, aki valloásával egészen messzeterjedő eseményekre fog világosságot deríteni. Lőrinczy,

aki lehet, hogy rajta kívül álló okokból olyan virágzó vállalatot kergetett csödbe, mint az Autoglob, egész biztosan beszélni fog és akkor a vizsgálat valóban szolgálhat néhány szenzációval.

Ezután jönnek az érdekességek

Pastia vizsgálóbíró szavaiból is kivehető, hogy a Lőrinczy ügy csak azzal kezdett érdekessé válni, hogy Lőrinczy Mózes letartóztatták. Lőrinczy ellen egész sereg bünvádi feljelentés fekszik az ügyészségen, a betéthamisítások nagymestere a kis emberek egész hosszú sorát károsította meg, azonkívül a vizsgálóbírónak néhány

November 7-ikére újabb vörösnapot készítettek elő a romániai kommunisták?

A kisenevi sziguranca egy negyvenhat tagból álló kommunista szervezetet leplezett le

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Miscarea jelentése szerint a kisenevi sziguranca nagyobb szabású kommunista összeesküvésnek jött nyomára. A sziguranca a gensei egy külvárosi házban rajtaütöttek az összeesküvők összejövetelén, amelyek ép-

pen egy nagyobb szabású akció terveinek előkészítésén dolgoztak. Az egyik szobában tizenöt fiatal ember Románia térképét tanulmányozta, egy másikban pedig fiatal leányok manifesztumok sokszorosításán dolgoztak.

A sziguranca összesen negyvenöt letar-

tóztatást foganatosított. A letartóztatások alkalmával elkobzott iratokból állítólag kiderült az is, hogy a romániai kommunisták november 7-re újabb vörösnapot készítettek elő, miután az augusztus elsejei és a szeptember 6-i próbálkozások eredménytelenül végződtek.

Tizezer varsói zsidó család éhínség előtt

Ankét Olsinsky kormányzó-helyettesnél. Elsősorban a gyermekek ellátásáról kell gondoskodni

Varsó, október 20. Varsó város kormányzó-helyettese, Olsinsky a napokban magához kérte a zsidó „Mentőbizottság” elnökségét, hogy megtanácskozza velük az inséges zsidó lakosság segélyezésére vonatkozó intézkedéseket.

Olsinsky közölte a zsidó bizottsággal, hogy a kormány a postai és vasúti tarifák felemelésével, moziadóval és

egyéb rendkívüli intézkedéssel alapot teremtett az inségesek érdekében. A varsói nyomorgók számára hárommillió zloty már rendelkezésre is áll. A zsidó „Mentőbizottság” egymillió zloty követelt és rámutatott arra, hogy Varsó lakosságának pontosan egyharmada zsidó.

A bizottság előadója elmondotta, hogy eddig 10.000 zsidó család van kitéve az

éhségnél. Olsinsky kijelentette, hogy elsősorban a gyermekek ellátásáról kell gondoskodniok a jótékony egyesületek vezetőinek. Nagyon jól tudja, hogy zsidó iskolás gyermekek tanítás alatt állnak az éhségtől. Az előadó végül átnyújtott a kormányzó-helyettesnek egy statisztikát, amely pontosan számol be a varsói zsidóság döbbenetes inségéről.

A japán kormány ígéretet tett az amerikai kormányoknak, hogy visszarendeli a mandzsuriai japán megszálló csapatokat

Tokióban Amerika, Francia-, Német- és Olaszország követi interveniáltak a Kellogg-paktum betartása érdekében

London, október 20. A tokiói angol nagykövetség jelent a japán külügyminisztériumban s kormány képviselőjében felhívta a figyelmet a Kellogg-egyezmény háborút kiküszöbölő második szakaszára. Hasonló szellemben léptek fel távirati uton ugy a tokiói, mint a nankingi kormányoknál Francia-, Német- és Olaszország, valamint Norvégia kormányai.

A Times sanghaji távirata szerint a kínai kormány az általános védkötelezettség elrendelésének gondolatával foglalkozik. A Daily Telegraph jelentései Tokióból, hogy a japán tengerészeti minisztérium a flotta részleges mozgósítását elrendelte. A lap információi szerint az összes japán hajógyárak lázasan dolgoznak a javítás alatt álló hadihajókon.

Tokióból Londonba érkezett legújabb hírek szerint japán hivatalos körökben kétségtelennek tartják, hogy nem fog szük

séggé válni a Népszövetséggel való szaktítás. A japán lapok hangoztatják, hogy a Népszövetségnek be kell látnia, hogy kényszer alkalmazása Japánnal szemben nem vezetne eredményre. Tokióban most már megnyugodtak az Egyesült Államok kormányának a genfi tanácsi ülészen való képviselőjében, miután a Washingtonban e tárgyban folytatott amerikai-japán megbeszélések során tisztázták a helyzetet s az a kijelentés történt, hogy az Egyesült Államok kormányának nem óhajt nyomást gyakorolni Japánra s csak a Kellogg-egyezmény betartása felett kíván örködni. Egyébként Genfben a kínai-japán konfliktus ügyében a bizalmas tanácskozások tovább folynak. Nyilvános tanácsulást még nem tüztek ki.

Newyork, október 20. Az Associated Press washingtoni értesülése szerint a japán kormány ígéretet tett Washington-

ban arra nézve, hogy a mandzsuriai megszálló csapatokat és hadi repülőgépeket visszarendeli a megszállási zónából a Korea és Mandzsuria határában levő Ja-lu-kiang folyó partvidékére.

Ezt az értesülést Washingtonból hivatalosan is megerősítik. A japán nagykövetség Stimson amerikai külügyi államtitkárral folytatott megbeszélései során kilátásba helyezte a mandzsuriai japán megszálló haderők és harci repülőgépek visszarendelését a Ja-lu-kiang folyó partvidékére.

— Elhalasztották az ítélethirdetést Al Capone ügyében. Londonból jelentik: A csikagói büntetőtanács péntekre halasztotta az ítélethirdetést Al Capone ügyében. A bandita királyt azt állítja, hogy ellenséges sajtóhajsza áldozata.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

ILZESSÉ
Pontosan előfizetésed!

egyetemi hallgató vallomása is megtalálható, akik elmondották, hogy Lőrinczy 5-600 lejelet is adott kölcsön uzsorakamatra. Ezek az apró manőverek rendkívül jellemzők Lőrinczy kapkodó és bizonytalan tranzakcióira. És a letartóztatásra várnak azok, akiknek több százezer lejes váltókölcsönét nem fizette vissza, bonyolult váltókölcsönletei, amelyekkel közeli ismerőseit károsította meg. De minden tranzakciójának koronája az Autoglob, amelyen keresztül az ismert emberek neveinek egész hossza sora került a Lőrinczy-üggyel kapcsolatba. Így tehát Lőrinczy hazaszállítását után oly dolgok kirobbanása várható, melyek hosszú időn keresztül fognak megmaradni az érdeklődés középpontjában.

Oszi és téli ruhákat legolcsóbban fest tisztít UNIO Cluj Gyár Reg. Ferd. 133. Flókok: Reg. Maria 11, Str. Barfüi 2, Cal. Motilor 112.

Ezrekre menő tömeg kísérté el utolsó útjára dr. Stern Adolfot

A Zsidó Párt nevében dr. Fischer Tivadar mondott gyászbeszédet a romániai zsidóság nagy halottja fölött

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt fél kettőkor ment végbe dr. Stern Adolf a regáti zsidóság kimagasló vezéralakjának, az Országos Zsidópárt díszelnökének temetése. Mintegy ötezer főnyi tömeg kísérté utolsó útjára Stern dr-t. A gyászoló gyülekezésben a politikai élet számos előkelősége is megjelent, valamint a diplomáciai kar több tagja, Wilson bukaresti amerikai követ vezetőjével. A Sapieni utca 4 szám alatti házból felravatalozott halott fölélt elsőnek Niemerow szenátor mondott búcsúbeszédet. A bukaresti zsidó hitközség nevében dr. Fildermann az Országos Zsidó Párt nevében dr. Fischer Tivadar képviselő méltatták az elhunyt érdemeit. Fischer Tivadar dr. megható beszédben mutatott rá Stern Adolf nemes karakterére igaz szívvel s a nemzeti ügyért való önfeláldozó munkásságára. A bukaresti ügyvédi kamara nevében Titel Petrescu, a Bné-Brith páholyok képviselőjében Aureliu Weisz ügyvéd tartott búcsúbeszédet, majd Mibashan dr. a regáti, dr. Diamant országgyűlési képviselő a csatolt területeken levő eionista szervezetek nevében adtak ki fejezést annak a gyásznak, amely Stern Adolf halálával az ország eionista társadalmát érte.

A gyászbeszéd elhangzása után a holttestet a Coral templomba vitték. Itt a Chewra Kadisa képviselője mondott gyászbeszédet, majd megindult a hatalmas menet a temető felé. Az utcákon, ahol a menet elhaladt, a zsidó kereskedők a gyász jeléül bezárták üzleteiket. A nyitott sir felett Goldmann egyetemi hallgató az ifjúság nevében mondott utolsó istenhozzátot Stern Adolfhoz.

A bukaresti sajtó megleghangu cikkekben parentálta el a romániai zsidóság nagy halottját.

Borzalmas tűzvész pusztított el egy híres regáti kolostort

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas és méreteiben páratlanul álló tűzvész pusztított tegnap éjjel a Ploestitől 12 kilométerre levő Mănăstirea Zamfira kolostorban. A kolostornak nagykiterjedési műhelyei vannak, amelyekben barátok és szerzetesnövendékek dolgoznak. Valószínű, hogy valamelyik iparosbarát vigyázatlansága idézte elő a tüzet.

A tűz az egyik asztalosműhelyben keletkezett és mielőtt annak kitérését észrevették volna, már az egész épület lángborult. A tüzet erősen táplálta a közben támadt vihar és a szarátokokat a szél elhordta a közeli apróbb tanyákra is, minek folytán tartani lehetett attól, hogy számos tanyai ház megsemmisül. Telefonon azonnal értesítették a ploesti tűzoltóságot, azonban mire ezek a helyszínre kikerkeztek, a tűz teljes elhamvasztotta a műhelyeket, úgy, hogy a tűzoltók munkája csupán a szomszédos tanyai házak megmentésére szorítkozott. A kár hozzávetőleges becslés szerint több milliót tesz ki.

A Kereskedelmi Hitelintézet nem vonta vissza a Lőrinczy elleni feljelentést. Egyes érdekelt körök azt a tendenciózus hírt korpoltálják, hogy a Kereskedelmi Hitelintézet rt. a Lőrinczy Mózes ellen tett bűnvádi feljelentését az ügyészségen visszavonta. Ez a hír teljesen valótlan és a bank igazgatósága részéről nyert értesüléseink szerint a banknak nincs szándékában a Lőrinczy ellen tett feljelentést visszavonni.

A Haggyibor box-szakosztályának felhívása. Azok a zsidó ifjak, akik a Haggyibor boxói szakosztályában működni kívánnak, jelenjenek meg a Református Kolégium tornatermében folyó hó 22-én, csütörtökön este 8 órakor tartandó alakuló megbeszélésen.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ olcsóbb és jobb!!

Grandi vasárnap Berlinbe érkeznek világgazdasági problémák megvitatására

Berlin, október 20. Grandi olasz külügyminiszter vasárnap, október 25-én érkezik a német birodalmi fővárosba.

Erkezése után látogatásokat tesz Este Brüning kancellár ünnepi dinéret ad tiszteletére. Hétfőn az olasz nagykövetség rendez bankettet Grandi látogatása alkalmából, amelyen a birodalmi kormány tagjai is hivatalosak lesznek. Hétfő este az olasz külügyminiszter elutazik Berlinből s visszatér Olaszországba.

Grandi a német kormányférfiakkal világgazdasági és Európát érdeklő politikai problémákról fog tárgyalásokat folytatni.

A zsidó munkások segítségével két év és kilenc hónap alatt végrehajtották Fehéroroszországban a konfekciós ipar öt éves programját

Moszkva, október 20. A fehéroroszországi konfekciós ipar az öt éves terv gazdaság programját két év és kilenc hónap alatt hajtotta végre. A tervek szerint ugyanis Fehéroroszország kötelessége volt öt év alatt 1.450.000.000 rubel értékű ruházati cikkeket szállítani.

Fehéroroszország azonban a két év és kilenc hónap alatt több mint másfél milliárd rubel értékű árut készített és ezzel a tervgazdaság célkitűzéseit néhány százalékkal túlhaladta

Ebben a teljesítményben a zsidó munkások és munkások, akik Fehéroroszország konfekciós iparában több mint 60 százalékot reprezentálnak, első helyen állanak. A ruhagyárak műszaki személyzet és mérnökei egykori munkások. Ezek a forradalom óta különböző tanfolyamokon a legjobb képzést nyerték és ma már minden hasonló üzemben nélkülözhetetlenek. Az ifjúságuk ebben az iparban tulnyomó részben szintén zsidókból kerülnek ki.

Budapesten a statáriális akasztást követő napon új rablómerénylet történt

Három suhanc leütött egy trafikost és kirabolta a trafik kasszáját. Az egyik tettest elfogta a rendőr, mire a környék suhancai erőszakkal akarták kiszabadítani

Budapest, október 20. Budapesten újabb rablómerénylet történt, mely alighanem új statáriális eljárást von majd maga után. A bíróság tegnapi „elrettentő” példája tehát hatástalan maradt.

Az újabb rablómerénylet az Orczy ut egyik trafikjában történt, ahova a keddi délután folyamán 3 suhanc állított be és a trafik 60 éves tulajdonosját leütötték. Az öregasszony nem halt meg, de eszméletét elvesztette. Ezalatt a három suhanc összeszedte a kasszában talált pénzt és némi dohányműt is vittek magukkal.

A rablótámadást hamarosan észrevették, ám a három suhanc közül kétfőnek sikerült elmenekülnie. Csak Burnák József pékinast sikerült elfogni, akit a

rendőr azonnal letartóztatott. Közben a tett színhelyén és a Kálvária téren nagyobb csoportosulás támadt, főleg a környék suhanciból, akik hangosan biztatták egymást arra, hogy az elfogott Burnák Józsefet szabadítsák ki a rendőr kezeiből.

A rendőr ekkor segítségért sipolt. A megérkezett rendőrök segítségével lefogták a leghangosabbakat, élükön Szabó József suhancal, aki szónoklatot tartott Burnák József kiszabadítása érdekében.

A másik két tettesnek sikerült elmenekülnie, de felkutatásukra a rendőrség mindent megtett. Valószínű, hogy a három kiskoru rablótámadó szintén a statáriális bíróság elé kerül, annak ellenére, hogy nem használtak lőfegyvert rablótámadásuk alkalmával.

Meghalt Szentgyörgyi István

Szerdán délután 4 órakor temetik a Magyar Színházból a kolozsvári színészet nagy halottját

Patriarkális korban, kilenevenegy esztendővel vállain, tegnap este csöndben örök álomra szenderült a legjelesebb, legkomolyabb, legodaadóbb kolozsvári magyar színművész. Szentgyörgyi István meghalt. Hatvan esztendő töltött ebben a városban, minden érzésével és gondolatával kolozsvári volt, átmenesítette izlésével, okos egyszerűségével, keresetlenül természetes munkájával a színészek generációt, a város népét a művészet jegyében nevelte, szórakoztatta, bánatát feledtette, a jószág és önzetlenség régióiba emelte. Kimagasló művész volt, tehát embernek is csak kiváló lehetett. Soha alacsony érzéseknek hangot nem adott, a legszebb művészi hagyományok tiszteletében az örök emberit alakította.

Még ez év áprilisában, működésének hatvanadik évfordulója alkalmából föllépett volna, ha hirtelen ágyának nem dől. Azóta az öregség körösségei gyötörték. Lakásán, szanatóriumában, majd a zsidó kórházban keresett gyógyulást. Itt dr. Dóri Béla, a kórház belgyógyász főorvosa kezelte a legyöngült szervezetű művészt. Az utolsó napokban aránylag jól érezte magát, úgy hogy halála hirtelen jött. Hétfőn délután még tréfálkozott környezetével, éjjel rosszul lett és rövid, alig észrevehető agóniával átszenderült a minden halandók útjára.

Szentgyörgyi István Diósgyőrön született és Debrecenben diákoskodott. Teológus volt de „kiugrott a reverendábil” és színésznek állott be Molnár György budai színtársulatába. 1871

február huszadikán lépett fel először Kolozsváron a Farkas ucai színházban. Azóta itt maradt és egyre-másra aratta diadalait. Sokoldalú színész volt. Drámai szerepekben és operetekben egyképen kiváló. Többször meghívták a budapesti Nemzeti Színházba, ahol a vendégszereplései művészi esemény-számba mentek. A nyolcvanas években Bécsben is vendégszerepelt az akkori kolozsvári színtársulattal. Leghíresebb szerepe Bánk bán Tiborca volt, amelyet különböző alakítani eddig egyetlen magyar színésznek sem sikerült.

Temetése

Dolgos, egyszerű, szinte paraszti életet élt. Garast-garasra rakva kicsiny házat vásárolt, két leányát, Margitot és Katót tisztességgel férjhez adta, azután magában elégedett, művelte kertjét és írta emlékiratait, amelyeknek stílusa a magyar próza klasszikusaira emlékeztetett.

Szentgyörgyi István holttestét a Magyar Színház előcsarnokában fogják felravatalozni és onnan temetik szerdán délután négy órakor.

Egy pap, két tanító: összesen ezeröttszáz lej

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Piatra Neamt és Bacau közötti országuton tegnap délután álarcos banditák támadtak meg egy autót, amelyben Mihaleseu lelkész, valamint Andronescu és Popa neamtmegeyi tanítók ültek. A banditák egy hatalmas utszéli fát döntöttek ki és azt keresztbe fektették az országuton. Az autót megállni kényeszerült, mire a banditák revolverrel kényszerítették a bennülőket arra, hogy adják át pénzüket. Szerencsétlenségükre a lelkésznel és a két tanító nál ezeröttszáz lej találtak mindössze. A banditák elégedetlenek voltak a zsákmánnyal és efeletti bosszúságukban meztelenre vetkőztették az autót három utasát, majd kikötötték őket az utszéli fákhöz. Arra haladó parasztok szabadították ki a lelkészt és két társát kellemetlen helyzetükből.

— 61.90%. Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium közzétette az érettségi vizsgálatok végleges eredményét. Ezek szerint az országban 42 bizottság előtt 5223 diák jelentkezett, érettségi vizsgára azonban csak 3234 utakat engedték át, ami 61.90 százalékos arányszámmal felel meg.

— Uj adóval könnyítene az ország helyzetén. Bukarestből jelentik: A Lupta értesülése szerint a kormány újabb adómet készül kiróni, amelynek neve nyugdíjadó lesz.

— Csütörtökön lesz a Táblán a Cur Sálom-per főtárgyalása. A kolozsvári Tábla Zaharia tanácsa előtt csütörtökön veszi kezdetét a nagy port felváltó Cur Sálom per fellebbviteli tárgyalása. Mint emlékeztetés, a Cur Sálom per törvényesítési tárgyalása a vádlottaknak, dr. Gara Ernőnek, dr. Kohn Hilleinek és dr. Pollák Sándornak felmentésével végződött. A felmentő ítélet ellen dr. Weissburg Chaim, jogi képviselője, dr. Kertész Jenő utján felfolyamodással élt és a hónapok óta húzódó per most került a Tábla elé, ahol újra izgalmas összecsapásokat ígérő tárgyalás keretében találkoznak a magánvád s a vádlottak képviselői. A tárgyalás, mely a Tábla harmadik szekciójának tárgyalótermében fog lezajlani, városzerte nagy érdeklődés előzi meg.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 20. Dollár 169, svájci frank 33.15, silling 22.50, cseh korona 4.99, pengő 27, lira 8.80, font 6.75, dinar 3, holland forint 68.50, francia frank 67.00, márká 40.

Bukarest, október 20. Francia frank 6.60, font 635, dollár 166.25, belga frank 23.50, lira 360, svájci frank 32.50, cseh korona 4.90, shilling 22.50, márká 38, pengő 24.50, holland forint 66.

Zürich, október 20. Márká 118, holland forint 206.80, dollár 5.10, font 19.70, francia frank 20.08%, lira 26.40, cseh korona 15.10, pengő 90.02%, dinar 9.05, lej 3.05, zloty 57.

Siminițchi és román alvilági niallisabb nem tett mászt a rend

Harminchat éve Siminițchi, a románije. Hatvan rab

Cluj-Kolozsvár Kelet tudósítójától. Örség mozgó oszárja hétfőn a letartóztatott kihallgatása két lozsvári rendőrskat eddig meg récióval kezelik nyomozást vezet száron és any Hatieganu rend ghuicu igazgató ségi személyzet tőzött neveit. kiszivárgott hírságra. Ezek sze örség már hóna nak a bankrab rásoknak tettesé hónapokban az ján a kasszafur vették el.

Az utóbbi évi lönböző közhiva rablása gyors tük egymást, de nem tette rá a már régen meg az egymásra kat egy és u

mert a kass ugyanazok vol minden haso nyoma veszett katolikus és re az egyik nagy váradí vámhiv régeni bankba Casa Cercualez lyeken, ahol lophatak a bet furások történi sonlítottak ez rosbán elkövet réshez.

A két bukar pon tartó nyon dig nem tudó produkálni, ho nató bűncselek két letartóztat letartóztatott: Slomo, beszara akik közül S kuru ember és delmesebb bet

A rendőrsége hogy hasonlóan tatások a roma tek, mert minte a betöréseknek beszarábiai be banda elköveté meghaladják a

— Hízókura tására. Tipikus kában még a közgazdasági é házgazdasági u ugyanis megál kalap divat n hogy a felgyűl gyasztása emel ja, hogy a szük angolul Empr a nők vissza fo mához az eddig A soványítókur anyagot tartal bölték ki a ház ta a gabonatar dul az erősebb műek fogyaszt tartalár, ami g hatással lesz a

épett fel először
s uecai színház
és egyre-másra
koldalu színész
kben és operet-
iváló. Többször
ti Nemzeti Szín-
szereplései mű-
ba mentek. A
Bécsben is ven-
kori kolozsvári
íresebb szerepe
olt, amelyet kü-
ig egyetlen ma-
sikerült.

Temetése
zinte paraszti éle
a rakva kicsiny
nyát, Margitot és
érjhez adta, azu-
t, művelte kert-
t, amelyeknek
za klasszikusaira

án holttestét a
sarnokában fog-
onnan temetik
órákor.

**ét tanító:
rötszáz lej**

október 20. (Az
tól.) A Piatra
zötti országúton
os banditák tá-
ót, amelyben Mi-
mint Andronescu
ei tanítók ültek.
almas utszéli fát
eresztbe fektették
t megállni kény-
liták revolverrel
ennülőket arra,
üket. Szerencsét-
él és a két tanító
áltak mindössze.
tlenek voltak a
etti hosszúságuk-
kötötték az autó-
kötötték őket az
haladó parasztlak-
készít és két tár-
tettükből.

ól jelentik: A köz-
um közzétette az
gleges eredményét.
ban 42 bizottság
zett, érettségi vizs-
34 círákot engedtek
tos arányszámnak

enek az ország hely-
ntik: A Lupta ér-
náy újabb adone-
ynea neve nyugdij-

a Táblán a Cur
A kolozsvári Tábt
tt esőtörtökön ve-
felvert Cur Sálom
lása. Mint emléke-
törvényszéki tár-
dr. Gara Ernőnek
dr. Pollák Sándor-
rdött. A felmentő
rg Chaim, jogi kép-
enő utján felfolya-
pok óta húzódó per-
e, ahol újra izgal-
erő tárgyalás kere-
gánvíd s a vádlot-
alás, mely a Tábla
tárgyalótermében
te nagy érdeklődés

SIDE

0. Dollár 169, sváj-
22.50, cseh korona
font 6.75, dinár 3,
francia frank 6.70.

Francia frank 6.60
belga frank 23.50,
22.50, cseh korona
ka 38, pengő 24.50.

Márka 118, holland
0, font 19.70, fran-
26.40, cseh korona
inár 9.05, lej 3.05.

**Siminičhi és Rosenfeld, a
román alvilág két legzse-
niálisabb betörője, még
nem tett beismerő vallo-
mást a kolozsvári
rendőrségen**

Harminchat éve működik ezen a pályán
Siminičhi, a romániai kasszafurók do-
venje. Hatvan rablás, 20 millió lej érték-
ben

Cluj-Kolozsvár, október 20. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) A bukaresti rend-
őrség mozgó osztályának két komi-
szárja hétfőn a kolozsvári posta előtt
letartóztatott két bankrablót, akiknek
kihallgatása két napon át tart a ko-
lozsvári rendőrségen. A kihallgatáso-
kat eddig még nem tapasztalt diszk-
reációval kezelik a rendőrségen és a
nyomozást vezető két bukaresti komi-
szárón és a nyomozásban résztvevő
Hatieganu rendőrkezesen és Dra-
ghieiu igazgatón kívül még a rendőr-
ségi személyzet sem tudja a két letar-
tózottat neveit. A nyomozásról csak
kiszivárgott hírek kerültek nyilvános-
ságra. Ezek szerint a bukaresti rend-
őrség már hónapok óta nyomoz azok-
nak a bankrablásoknak és kasszafu-
rásoknak tettesei után, akik az utóbbi
hónapokban az ország minden pont-
ján a kasszafurások hosszú sorát kö-
vették el.

Az utóbbi évben a bankrablások, kü-
lönböző közhivatalok pénztárainak ki-
rablása gyors egymásutánban követ-
ték egymást, de a tettesekre mineddig
nem tette rá a kezét a rendőrség. Az
már régen megállapítást nyert, hogy
az egymásra következő rabláso-
kat egy és ugyanazon társaság
követte el,

mert a kasszafurások módszerei
ugyanazok voltak. A rablóbandának
minden hasonló cselekmény után
nyoma vesszett. A kolozsvári görög-
katolikus és református egyházaknál,
az egyik nagyváradai banknál, a nagy-
váradai vámhivatalban, az egyik szász-
régeni bankban, a marosvásárhelyi
Casa Cercuialanál, egyszóval olyan he-
lyeken, ahol jelentékeny összegeket
lophattak a betörők, sorozatos kassza-
furások történtek. Feltűnő módon ha-
sonlítottak ezek a bűntettek a fővá-
rosban elkövetett néhány hasonló betö-
réshez.

A két bukaresti komiszár a két na-
pon tartó nyomozás során még min-
dig nem tudott olyan eredményeket
produkálni, hogy az összes gyanusít-
ható bűncselekményeket rá lehetne a
két letartóztatottra bizonyítani. A két
letartóztatott: Siminičhi és Rosenfeld
Slomo, beszarábiai illetőségű emberek
akik közül Siminičhi előrehaladott
koru ember és már 36 éve a legvesze-
delmesebb betörője Romániának.

A rendőrségen egyébként azt mondták,
hogy hasonlóan nagyjelentőségű letartó-
ztatások a romániai alvilágban nem történ-
tek, mert mintegy 60-ra tehető azoknak
a betöréseknek a száma, amelyeket a két
beszarábiai betörő vezetése alatt levő
banda elkövetett. Az elrabolt összegek
meghaladják a 20 millió lejt is.

Hizókura — a buzafölésleg fogyaszt-
ására. Tipikusan amerikai dolog. Ameri-
kában még a hizókurát is átválogatják
közgazdasági értékéről. A washingtoni
házigazdasági ügyekkel foglalkozó hivatal
ugyanis megállapította, hogy az új női
kalap divat nagyban hozzájárul ahhoz,
hogy a felgyülemlett gabonaműnek fo-
gyasztása emelkedjék. A hivatal azt mond-
ja, hogy a szűk karimájú kalappal, amelyet
angolul Empress Eugeniának neveznek,
a nők vissza fognak térni a molett testfor-
mához az eddigi tulsovány formák helyett.
A soványítókurákkal elsősorban a sok táp-
anyagot tartalmazó gabonaféléket küszö-
bölték ki a háztartásból, ami felzárkóztat-
ta a gabonataralékokat. Ha tehát megin-
dul az erősebb táplálkozás és a gabonam-
űnek fogyasztása emelkedik, fogyni fog a
tartalék, ami gazdasági szempontból üdvös
hatással lesz a termelőkre.

Amerikában is bevezetik a forgalmi adót

Tegnap újból 11 amerikai bank jelentett fizetésképtelenséget

Newyork, október 20. A kongresszus
észi ülészaka elé kerül egy javaslat, mely
az amerikai államháztartás egyensúlyát
forgalmi adó bevezetésével kívánja helyre-
állítani. Beterjesztője Reed képviselő.
Amerikában eddig a forgalmi adó ismer-
etlen volt. Egyidejűleg az amerikai kor-
mány szakértői tanácskozásokat folytat-
nak azon tervek az amerikai haderőre vo-

natkozó visszahatásairól amellyel a hatal-
maknak a szárazföldi, vízi és légi fegyver-
kezés szüneteltetését javasolják. Hír sze-
rint Hoover elnök szívesen venné a terv
realizálását, de az a kívánsága lenne, hogy
ezuttal a kezdeményező szerepet valamely
európai nagyhatalom vállalja.
Newyork, október 20. Tegnap újból 11
bank jelentett fizetésképtelenséget az

Egyesült Államok területén, összesen mint
egy 12 millió dollár betéttel.
Az United States Bank részvényesei fel-
szólításokat kaptak, melyekben azt kíván-
ják tőlük, hogy az állampénztárba fizet-
senek be részvényenkint 25 dollárt, hogy
a befolyó összegekkel kártaianithassák a
válságba jutott intézet betéteit és folyó-
számlaulajdonosait.

**A biatorbágyi merénylő megmenekül
az akasztófától**

Matuskát nem lehet felakasztani, mert az osztrák bíróság nem engedi

Bécs, október 20. A sors iróniája
fejeződik ki abban a tényben, hogy
Matuska Szilveszter, a biatorbágyi
merénylő állítólagos tettese el fogja
kerülni a halálbüntetést, annak elle-
nére, hogy a magyar hatóságok miatta
és ellene hozták a statáriális rendelet-
et. A statáriális rendeletnek nem Ma-
tuska lesz az áldozata, hanem a sze-
gény Ondi Sándor lett, akit a statá-
riális bíróság tegnap ki is végezte-

tett. Matuskának nagy szerencséje,
hogy Ausztriában, ebben a szabad köz-
társaságban fogták le, ahol a halálos
ítéletet nem ismerik. Így tehát Ma-
tuska feltétlenül elkerüli a halálos
büntetést.
A bécsi lapok szerint ugyanis Ma-
tuska Szilveszter előbb osztrák bíró-
ság előtt fog felelni ausztriai terüle-
ten elkövetett cselekményeire és csak

perének lefolyása és esetleges bünte-
tésének kitöltése után kerülhet sor ki-
adatására. A kiadatásban Magyaror-
szág meg fogja előzni Németországot,
mert Matuska magyar állampolgár,
de az osztrák kormány a kiadatás so-
rán előfeltételül fogja kikötni, hogy
halálra nem ítéltető, mivel Ausztriá-
ban, ahol letartóztatták, halálbüntetés
nincsen.

**Ujabb konfliktus tört ki Argetoianu
és Manoilescu között**

Manoilescu ismét lemondással fenyegetőzik. A pénzügyminiszter és a bankkormányzó
a király elé vitték panaszait

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Annak idején sok szó
beszédre adott alkalmat Manoilescu jelen-
legi bankkormányzónak a kormányból való
váratlan kilépése. Bármennyire is igyekez-
tek az érdekeltek Manoilescu váratlan visz-
szavonulása okait takargatni, kiderült,
hogy Manoilescu tulajdonképpen Arge-
toianu kulisza mögötti sakkházai jut-
tatták a Banca Nationala címre. Manoile-
scu és Argetoianu két egymástól eltérő gaz-
dasági és pénzügyi koncepciót jelentettek
a kormányban. Már az első minisztertaná-
csokon kiderült, hogy a pénzügyminiszter
és az iparügyi miniszter között nincs meg

a szükséges összhang. S minthogy Arge-
toianu egyedül magának vindikálta a kor-
mány gazdasági és pénzügyi politikájának
irányítását, kieszközölte felsőbb fórumok-
nál Manoilescu előléptetését.
Argetoianu valóban egyedül maradt a
porondon. Most azonban kiderült, hogy ez
még mindig nem volt elegendő a pénzügy-
miniszter egyeduralmának biztosításához.
A két politikus közötti ellentéték ismét ki-
éleződtek, ha ezuttal más formában is. Az
Adeverul szerint Argetoianu és Manoile-
scu homlokegyenest ellentétes nézetben van-
nak a pénzügyi helyzet megjavítása érde-
kében hozandó intézkedések kérdésében. A

lap úgy tudja, hogy a nézeteltérés na-
gyobb méretű s a pénzügyminiszteren, va-
lamint a bankkormányzón kívül még más
fontos személyiségekre is kiterjed. A kon-
fliktusról úgy Argetoianu, mint Manoile-
scu jelentést tettek az uralkodónak.
Mindketten Szinajába utaztak, hogy a ki-
rály előtt igyekezzenek álláspontjaikat
megvédeni.
Az Adeverul úgy tudja, hogy amennyi-
ben Argetoianu és Manoilescu közötti el-
lentéteket nem sikerül közös nevezőre hoz-
ni, úgy Manoilescu le fog mondani a bank-
kormányzói méltóságáról.

**Pilsudszky még nem támadási paktumot készít
elő a szovjet, valamint Románia és
Lengyelország között**

Pilsudszky Techerghiolban súlyosan meghült. A beteg marsallt Bukarestben ápolják

Bucuresti-Bukarest, október 20. Pil-
sudszky marsall romániai utazása élenk
kommentárok tárgyát képezi egy a bel-
földi, mint a külföldi sajtóban. A hivata-
los jelentés szerint a marsall azért jött
Romániába, hogy a teghircioldi fürdő-
helyen kezeltesse magát. A bukaresti la-
pok ezzel szemben tudni vélik, hogy Pil-
sudszky romániai utjának sokkal mélyre-
hatóbb okai is vannak.

A Miscarea értesülése szerint Pil-
sudszky meg nem támadási paktumot igyek-
szik Románia, Lengyelország és Orosz-
ország között létrehozni. Néhány hónap-
tal ezelőtt Szovjet-Oroszország ajánlatot
tett a lengyel kormányoknak egy meg nem-
támadási egyezmény létrehozására. A
tárgyalások annak idején főleg azért sza-
kadtak meg, mert Lengyelország Romá-
niát is be akarta vonni a szerződésbe,
amit viszont a szovjetkormány határozot-
tan ellenzett. Ezekkel a tárgyalásokkal
volt kapcsolatos Miklós herceg lengyel-
országi repülőutja, valamint a román ve-
zérkarnak nemrégiben történt varsói látog-
tatása.

A gyaru Mironiu Vasile nevű fiára irá-
nyul, akit a csendőrség őrizetbe vett.
A gyilkosságot megelőző délután tartot-
ták meg a meggyilkolt gazda fogadott leá-
nyának eljegyzését egy falubeli legénnyel.
Mironiu ebből az alkalomból egész vagyo-
nát leányra nevére iratta. Azt hiszik, hogy a
kisemmizett fiu bosszúból gyilkolta meg
szüleit.

Pilsudszky marsall Szinajában beható
tárgyalásokat folytatott Károly királlyal.
Ezekről a tárgyalásokról ezideig semmi
sem szivárgott ki. Pilsudszky akciójának
kilátásai felettébb bizonytalanok. Ameny-
nyiben sikerülne tervét megvalósítani,
úgy kétségkívül komoly változások fog-
nak a Balkán politikai életében bekövet-
kezni. A marsall egyébként a techerghiolli
fürdőhelyen néhány nappal ezelőtt erő-
sebben meghült. A beteg marsall Buk-
arestbe utazott, ahol azonnal orvosi keze-
lés alá vették. Ma reggel 38.3 fok volt az

Meggyilkolta szüleit, mert kisemmizték a vagyonból

Bucuresti-Bukarest, október 20. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) A Jasi közelében levő
Blindenii községben a tegnapi mára vir-
radó éjszaka ismeretlen tettesek behatol-
tak Alexandru Mironiu jomódu gazdálko-
dó lakásába és Mironiut, valamint Elena
nevű feleségét agyonlőtték. A gyilkossá-
got ma délelőtt fedezte fel a meggyilkolt
parasztagazda Mária nevű fogadó leánya.

A gyaru Mironiu Vasile nevű fiára irá-
nyul, akit a csendőrség őrizetbe vett.
A gyilkosságot megelőző délután tartot-
ták meg a meggyilkolt gazda fogadott leá-
nyának eljegyzését egy falubeli legénnyel.
Mironiu ebből az alkalomból egész vagyo-
nát leányra nevére iratta. Azt hiszik, hogy a
kisemmizett fiu bosszúból gyilkolta meg
szüleit.

Kolozsvár—Máramarossziget között

autobuszok menetrendje

Érvényes 1931. okt. 1-től

Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet

INDUL:

Clujról d. e. 6 órákor, d. u. 14.—
Dejéről d. e. 8.30 órákor, d. u. 16.30
Baia-Mareról d. e. 13, d. u. 6.—
Szigetről d. e. 9 órákor, d. u. 16.—
Baia-Mareról d. e. 12.30, d. u. 4.30
Dejéről d. e. 16.15, órákor, d. u. 8.15

ÉRKEZIK:

Dejre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órákor
Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra.
Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30
Dejre d. e. 16, d. u. 8 órákor
Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

A hitelek alkonya

Irta: Dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvéd

A súlyos gazdasági válság közepette a megoldási tervek egész sora látott napvilágot. Így többek között dr. Ligeti Sándor, Révész Béla bankigazgatók, dr. Gáspár Gyula, dr. Váradi Ödön, dr. Ferenczy Zsigmond készítettek a mezőgazdasági kölcsönök rendezésére vonatkozó javaslatokat.

A különböző kormányok mindenike foglalkozott a gazdasági kölcsönök problémájával, törvényt hoztak az Átmeneti Jelzálog Intézetéről, a Mezőgazdasági Hitelezésről, fájdalom, a törvény megvan, a megvalósítás azonban még igen messze van.

Már pedig elérkezett a tizenkettedik óra amikor a gazdasági osztályon sürgősen segíteni kell.

Az egész világon végighúzódó gazdasági válság sajnálatos eredménye az, hogy majdnem teljesen megszűnt a jelzálog kölcsön. A háztulajdonosok nagy értékű ingatlanokra nem tudnak kölcsönt felhajtani, mert nincs egyetlen bank sem, amely a jelenlegi nehéz helyzetben újabb, hosszabb idő alatt fizetendő jelzálog kölcsönt nyújtja.

A háztulajdonosnak hiába van ott értékes háza, a legszerényebb kölcsönt sem képes megszerezni, éppen úgy képtelen földjére kölcsönt szerezni a gazdálkodó, pedig ezelőtt két évvel a jobb földek holdanként 30-40-50.000 lejért cseréltek gazdát. Akkor könnyű szerrel tudott a mezőgazda megkapni holdanként 3-5000 lej kölcsönt, sőt ennél többet is.

A termények árának óriási esése következtében ma már ugyanezen földek holdanként 6-12.000 lej értéket képviselnek. Kölcsönt pedig egyáltalában nem lehet kapni földekre.

A betevők indokolatlan bizalmatlansága érthetővé teszi a pénzintézetek rezervált magatartását. Megállapítható, hogy a betevő közönség a betéteknek legalább 15-20 százalékát vette ki, sőt állandóak a betét felmondások.

Ennek folytán a pénzintézetek új kölcsönökbe nem tudnak bocsátkozni, mert hiszen a betevők részére kell gyűjteni a pénzt, hogy amire a felmondási idő lejárt, a felmondott összegeket ki tudják fizetni. Hogy a felmondott betéteket elő tudják teremteni és a betevőknek naponként tudjanak valamit kiadni, kénytelenek adósaikat szorítani.

Ez az oka annak, hogy a pénzintézetek a jelzálogkölcsönöket egymásután mondják föl, vagy jobb esetben egynevegy évenként nagy törlesztéseket igényelnek. Ha valaki végignézi a járásbírósi, törvényszéki mutatókat, a benyújtott perek túlnyomórészt pénzintézetek adatai be. Ha meggondoljuk, hogy a perköltség átlag a tőkék 20-25 százalékát teszi ki, megállapítható, hogy ezen behajtás a kölcsönt igénybevevők anyagi romlását fogja előidézni, mert hiszen a házak és a földek nagymértékű csökkenése folytán a kitűzött árverések vagy nem vezetnek eredményre, vagy legfeljebb annyit vételár jön be, hogy csupán az első helyi bankhitelező kapja meg a követelését.

Végeredményben tehát a betevők türelmetlen és indokolatlan fellépése azt eredményezi, hogy a bankok a betétek visszafizetése végett kénytelenek perrel szorgalmazni követeléseiket, amely perek viszont a kölcsönt igénylőknek anyagi romlását idézik elő.

Ezen kétségbeesett helyzetben tehát segíteni kell. A segítségek pedig két módja van.

Az egyik az volna, ha az ingatlan árverések csak egy év múlva volnának kitűzhetők, amely idő alatt a pénzpiac nyugodtabbá válása és az ingatlanok értékének emelkedése várható. Igaz, hogy ez az egy évi határidő olyan diszkrét moratórium volna, de mégis szükséges volna rá, mert nem kívánható, hogy a kényszerbehajtások folytán keletkező árverések a háztulajdonosok és gazdák osztályát anyagi végtelenségbe kergessék.

A másik megoldás az volna, hogy a Mezőgazdasági Hitelezés végre kezdje meg működését, az nem elegendő, hogy az igazgatók ki vannak nevezve, sőt fizetést is huznak, az volna szükséges, hogy ez az

**Ügyvédi határ-
Időnapló 1932** 480 lej
Vidékre utánvét-
tel, frankó küldi **Lepage** Kvár

intézet sürgősen felállítsa országszerte képviselőit és kezdje meg szociális hivatását, addig segítsünk, amíg még nem késő.

Meg kell még jegyeznem, hogy a mai kereseti lehetőségek mellett a 14 százalékos kamat is aránytalanul magas, ez a ka-

mat újabb törvényhozási intézkedéssel a házakra és földekre nyújtott kölcsönöknél le volna szállítandó 10 százalékra és bíróság sem volna több kamat megítélhető.

A felmerült megoldási tervekkel foglalkozni kellene a kormánynak, Argetoianu miniszter ur köztudomás szerint komolyan vette kezébe a megoldást, Manoilescu bankkormányzó ur is nagy szeretettel foglalkozik a kérdéssel, most már azonban tanulmányok és tervek helyett pozitív eredményre is szükség volna.

1720 új certifikátot kér a Jewish Agency

Jeruzsálem, október 20. A Jewish Agency a Palesztina-kormánytól 1931 október 1-től 1932 áprilisig 1720 új certifikátot kér. Pontos számítások alapján megállapítható, hogy a palesztinai munkaerő helyzetét az utóbbi időben lényegesen javult. A legutóbbi évben a narancs ültetvények területe 10.000 dumannal nőtt. Legutóbb 1000 zsidó munkás talált elhelyezkedést, akik közül 500-an a kormányépítkezéseknél kaptak munkát.

Nemrégiben a haifai munkások között még egyetlen egy zsidó sem volt. Ma 320

arab munkásokra 150 zsidó esik. A haifai kikötőmunkálatoknál foglalkoztatott munkások 22 százaléka zsidó és a Jewish Agency minden fáradozása oda irányul, hogy ezt a számot 50 százalékra emelje fel.

Az utóbbi hónapokban egyébként a Palesztina-kormány részéről bizonyos változás észlelhető a zsidókkal szemben. Az eddigi bizalmatlanságot határozott jóindulat váltotta fel és a kormány exponensei igyekeznek jóindulatulag elintézni a palesztinai jisiv kívánságait.

Tovább folytatódtak az összetűzések Braunschweigban a nemzeti szocialisták és kommunisták között

Berlin, október 20. Braunschweigban az üzleti negyedben a kommunisták számos üzlet kirakatát bevették, majd a karhatalom közeledtére hirtelen a szélrózsa minden irányában szét futottak. Később kommunista csoportok a külvárosokban élelmiszerüzleteket fosztogattak. A bírósági épület

előtt egy kommunista csoport kövekkal árasztott el egy teherautót, amelyen nemzeti szocialisták foglaltak helyet. A támadást a nemzeti szocialisták lövésekkel viszonozták. Több sebesülés történt. A karhatalom letartóztatásokat eszközölt.

A leszerelés, a háborus adósságok revízióját és a pénzügyi válság kérdését vitatják meg Washingtonban Hoover és Laval

Az amerikai kormány részletes tervet dolgozott ki a háborus adósságok rendezésére

Párizs, október 20. A Havas távirati irodának az Ile de France-szon utazó külön tudósítója jelenti, hogy Laval és Hoover tanácskozásain főleg három kérdés foglalkoztatja a revízió kérdését, a biztonság és a leszerelés problémája. E tekintetben Franciaország fenntartja azt az álláspontját, amelyet a júliusi emlékiratban változt. A kérdések második főcsoportja a háborus adósságok és jóvátételek új rendezése. Laval e kérdés komplexummal elfogad minden olyan javaslatot, amely pozitív egyenleget mutat fel Franciaország javára, sőt a munka-

nélküliség enyhítése érdekében kész az eddiginél nagyobb arányú dologi szállítások átvételére. A harmadik probléma a világ pénzügyi válságának megvitatása s azon intézkedések megtétele, amelyek mellett az aranystandard fenntartható legyen.

Párizs, október 20. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint az amerikai kormány a háborus adósságok rendezésére részletes tervet dolgozott ki, amelyet a Washingtonban tartózkodó francia bankszakértők bevonásával már vizsgálat alá is vettek.

Uj korszak előtt áll a palesztinai telepítés

Ez a címe annak az érdekes előadásnak, amelyet

Pollák Adolf ur

a Zsidó Nemzeti Alap jeruzsálemi vezértitkára fog tartani

Október hó 21-én szerdán este félkilenc órakor

a Salom Klub helyiségeiben. Belépési díj nincs

A Zsidó Párt második propaganda gyűlése Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, október 20. Vasárnap délután zajlott le a Zsidó Párt második kerületi ülése. Az első népgyűlése a Zsidó Pártnak, amely a Dávid Ferenc uccai Ohel Mose Imaházban volt megtartva. A hó 13-án jelentette a kezdetét a megindított sikeres propaganda munkának. Sikeres azért, mert az imaház vezetősége vállalta azt, hogy minden erejével oda fog hatni, hogy az imaház összes tagjai lépjenek be a pártba. Vállalta a belépés technikai keresztülvételének záros határidőn belül való végrehajtását. A vezetőség ezzel mintegy kifejezésre juttatta, hogy mint felelős tényezők és az illető zsidó réteg szellemi vezetője, kötelességének tartja a zsidó tömegek és párt közötti kapcsolatot megteremteni. Rosenzweig Emánuel és Weinstein Mór elnökök beszédükben kifejtették, hogy a párt megszervezését a zsidó tömegek szempontjából életszükségletnek tartják és hogy ebben a munkában a párt segítségére lesznek.

Még nagyobb sikere volt a vasárnapi Heltai uccai propaganda gyűlésnek. Az ima végetével az összes jelenlevők leültek helyeikre és várták az ülések megkezdését. Landau Adolf előljáró köszöntötte a párt vezetőit és ragaszkodásáról biztosította a pártot az egész imaház nevében. Dr. Kertész Jenő tartalmas és nagy exorzéjában ismertette a párt célkitűzéseit és programját. A párt megalakulása egy zsidó tömeg megnyilatkozásának a következménye és így az a zsidó tömegek szervezete kell hogy legyen. Főképpen a súlyos zsidó gazdasági nyomor volt az, ami a párt megalakulását aktuálissá tette. A háború következtében tönkrement zsidó középösztály a zsidó politikai szervezkedésben látja az egyedüli kiútját és megoldási lehetőségét a súlyos problémáinak, amihez természetesen szükséges az erők egyesítése. Senki a mi problémáinkkal nem foglalkozik, vagy ha igen, az rosszakarattal megvilágításban történik, éppen ezért szükséges, hogy magunk bajait saját magunkon keresztül próbáljuk megoldani. Ezután ismertette Dr. Kertész a párt részletes célkitűzéseit. A jogvédelem, gazdaság, iskola politika, pályaválasztási és gazdasági átrétegződés terén óriási szerep vár a pártra, amely természetesen csak abban az esetben fog tudni hivatásának megfelelően működni, ha a tömegek és a vezetők megteszik kötelességüket. Egy demokratikus szervezetet kell, hogy felépítsünk, amelynek működési alapját a tömeg szükségletei és akarata fogja képezni.

Rosenzweig Emánuel jidisch nyelvű beszédében kiemeli az egység fontosságát a zsidó nép történelmében. A széles zsidó tömegek boldogulásukért és az ellenséges áramlatok elleni sikeres küzdelem céljából össze kell hogy fognak a közös cél és munka jegyében.

Hermann Dezső szépen felépített beszédében különösen a mai gazdasági krízis idejében tartja fontosnak a gyors és általános zsidó szervezkedést. Ezenkívül a mind inkább elharapódzó antiszemitizmus teszi szükségessé a zsidó népek az egység frontba való tömörülést.

Dr. Weisz Jenő ügyvezető elnök az ülést azzal zárja be, hogy felszólítja a megjelenteket a pártba való belépésre, a nyilatkozatok aláírására és a tagdíj fizetés kötelezettségének vállalására.

A szépszámban megjelent közönség türelmesen várta végig a belépés technikai elvégzését és a legnagyobb lelkesedéssel tett eleget a felhívásnak. Majdnem kivétel nélkül kifizették az év hátralevő hónapjaira járó tagdíjakat, dacára annak, hogy a megjelentek nagyrésze szűkös viszonyok között élő iparosok vagy kis kereskedők. Mindenki türelmesen végigvárta, míg bejegyezték, kiállították a nevére szóló tagsági igazolványt és míg a tagsági-bélyegeket az igazolványra ragasztották. Sokan vállalkoztak arra, hogy a pártnak a segítségére lesznek a tagszerzési akcióban és felkérték Arner Izák urat, hogy mint a párt vezetőségi tagja, irányítsa majd a körülményeken ezt a munkát. A gyűlés rendkívül lelkes hangulatban ért véget.

Megszilárdult az irányzat az amerikai gabonatözsde. Newyorkból jelentik: Az amerikai gabonatözsdeken az irányzat megszilárdult. A búzát októberre 58 és háromnyolcad, decemberre 57 és háromnegyed, májusra 61 és egynolcad centtel jegyezték. Az Exchange Telegraph értesülése szerint Franciaország közelebről 50-100 millió bushel amerikai gabonát vesz át a Federal Farm Boardtól.

Szerda, október 21.

HI
A UJ KELET...
Főszerkesztő...
Felelős szerkesztő...
Bukarest...
Hátszegi Ernő...
Cikkeink utánn...
megjelölésé

Tiz zsidó N...
jelentik: A német...
nagyapóhaly a nap...
díj zsidó nyertes...
ben a műben Pau...
Braun professzor...
Gabriel Lippman...
nalmányt, T. M.C...
tudósról J. Palac...
Alfred H. Fried...
Goldsmidt mélt...
Richard Willstätt...
ról a híres termé...
saroff ir. Otto M...
fizikus méltatás...
lalta egy gyöny...
Nobel-díjásról, I...
szorról I. Benru...
tis értekezést.

Általános s...
ban. Madridból...
proklamálták...
sztrájk szimpá...
sztrájkoló vasut...
Saragossában ált...

Ausztrália...
exportálhat. Lo...
rália 170 millió...
séből 120 millió...
A kormány négy...
prémiumot ad b...

Leugrott a...
második emelet...
jelentik: Tegnap...
számu ház negy...
Geiger Hajnalka...
mazó leány. Abl...
a leány az ablak...
fiatalemberek s...
háját. A leány...
gött a ruhán, m...
gy Geiger Hajn...
alatt levő másod...
akkor egy cselé...
sikerült a zuhar...
bezuhan az ablak...
gy semmi komo...

Művészeti kiáll...
Avivból jelentik...
mos művészeti...
számban, Tel-...
bériaszban, sőt...
mint Petach-Ti...
Különösen nagy...
J. Glücksberg ké...
asszony szobork...

Délafrikai adó...
nek. Jeruzsálem...
zeti Alap közp...
egy 4000 fontos...
rikából előlegül...
mán Johannishu...
neval bevételeir...

Régi kö...
Lepage An...

Megindult a...
port. Tel-Avivb...
fruit küldemény...
láda — október...
kötött Anglia fe...
melő szövetkeze...
ra kötött szerző...
kel. A másik ná...
kezet, a Pardész...
szándékszik gra...
zónban Angliáb...
tudvalevőleg eg...
zött levő keserr...
leg Angliában é...
velt élvezeti cik...
rem először oly...
nagy mennyiség...
melése valóság...
lent a palesztin...
miután a grape...
ben teljes term...
a hatodik évben...
vedelem ugyan...
— azaz dunámo...
További nagy...
csak homokos té...
grape-fruit (há...
kötött földben...

HIREK

As UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Tíz zsidó Nobel-díjas. Berlinből jelentik: A németországi Bne Brith zsidó nagypáholy a napokban adta ki a Nobel-díj zsidó nyerteséről szóló albumát. Ebben a műben Paul Ehrlich portréját Hugo Braun professzor rajzolja meg, a fizikus Gabriel Lippmannról Hans Cassel ír tanulmányt, T. M.C. Asser nemzetközi jogtudósról J. Palache professzor ír esszét, Alfred H. Fried életét és művét Alfred Goldsmidt méltatja, Robert Barnayról Richard Willstätterrel és Albert Einstein-ról a híres természettudós, Wladimir Lasaroff ír. Otto Meyerhoff és James Frank fizikus méltatását E. Rabinowitsch vállalta egy gyönyörű cikkében. A tizedik Nobel-díjasról, Henry Bergson professzorral I. Benrubi irt finom és kongeniáris értekezést.

— Altalános sztrájk készül Saragossában. Madridból jelentik: Alicanteban proklamálták a vasutasztrájkot. A sztrájk szimpátiatüntetést az andaluziai sztrájkoló vasutasok mellett. Szerdán Saragossában általános sztrájk készül.

— Ausztrália 125 millió busszel búzát exportálhat. Londonból jelentik: Ausztrália 170 millió bushes idei búzaterméséből 120 millió exportcélokat szolgálhat. A kormánynégy és félpenny termelési primumot ad bushelként.

— Leugrott a negyedik emeletről és a második emeleten kifogták. Budapestről jelentik: Tegnap a Népszínház uca 19. száma ház negyedik emeletéről leugrott Geiger Hajnalka nevű jó családból származó leány. Abban a pillanatban, mikor a leány az ablakpárkányra felállt, egy fiatalembernek sikerült megragadni a ruháját. A leány kiugrott, rövid ideig függött a ruhán, mely azonban elszakadt s így Geiger Hajnalka tovább zuhant. Az alatt levő második emeleti ablakból ugyan akkor egy cselédleány hajolt ki, akinek sikerült a zuhanó testet megragadni és behuzni az ablakon. Az öngyilkosjelöltnek így semmi komolyabb baja nem történt.

— Művészeti kiállítások Palesztinában. Tel-Avivból jelentik: Az őszi szezonban számos művészeti kiállítás nyílik meg Jeruzsálemben, Tel-Avivban, Haifában és Tibériásban, sőt a nagyobb kolóniákban is, mint Petach-Tikvában és Risonlöcönben. Különösen nagy érdeklődést nyílvánul meg J. Glücksberg képiállítása és Berlin kisasszony szoborkiállításai iránt.

— Délafrikai adomány a Keren Kajemethnek. Jeruzsálemből jelentik: A Zsidó Nemzeti Alap központi irodája ezen a héten egy 4000 fontos adományt kapott Dél-Afrikából előlegül egy, a jövő hónap folyamán Johannsburgban megrendezendő karneval bevételére.

Régi könyveit megveszi a Lepage Antikvárium

Megindult a palesztinai grape-fruit export. Tel-Avivból jelentik: Az első grape-fruit küldemény ebben a szezonban — 300 láda — október 2-án hagyta el a jaffai kikötőt Anglia felé. A munkás narancstermelő szövetségek központja 40 ezer ládára kötött szerződést az angol kereskedőkkel. A másik nagy narancstermelő szövetséget, a Pardész, még nagyobb küldeményt szándékszik grape-fruitból ebben a szezonban Angliába exportálni. A grape-fruit tudvalevőleg egy, a narancs és citrom között levő kesernyős izü gyümölcs, mely főleg Angliában és Amerikában nagyon kedvelt élvezeti cikk és Palesztinában most teremt először olyan mértékben, hogy ilyen nagy mennyiségben lehet exportálni. Termelése valóságos forradalmi lépést jelent a palesztinai ültetvény-gazdaságban, miután a grape-fruit már a negyedik évben teljes termést hoz, míg a narancs csak a hatodik évben ad teljes hozamot. A jövővelelem ugyanannyi, mint a narancsnál, — azaz dunámonként átlag évi 30 font. — További nagy előnye, hogy míg a narancs csak homokos talajban terem meg, addig a grape-fruit (héberül „eskólit”) mindenféle kötött földben is elsősorban tenyészik.

— A kolozsvári kongresszusi hitközség énekkaráért. A kolozsvári kongresszusi zsidó hitközség előjárósága elhatározta, hogy takarékosági okokból felosztatja énekkarát. Ez az énekkar, mint ismeretes, liturgikus és művészi szempontokból városszeret és közbecsülés tárgya volt. Péntek este és szombaton mindig nagy és disztigvált közönség előtt énekelt és szervesen hozzátartozott a kongresszusi hitközség hitéletéhez. A tagok egy része ezért mozgalmat indított, hogy az előjáróságot elhatározásának megmátására bírja.

— Kicsérlik a bécsi Kreditanstalt vezetését. Bécsből jelentik: Az osztrák minisztertanács a Kreditanstalt vezetésének kicsérelését határozta el. Az intézet 25 igazgatójának és aligazgatójának, Weidenhoffer, az új pénzügyminiszter alá írásával máris felmondásokat kézbesítettek. A régi vezetés fokozatosan teljesen el fog tűnni a pénzintézet éléről.

— Eljegyzések. Schwarzberger Rezsinkét Beszterce eljegyezte Abraham Simon Mexikó. (Minden külön értesítés helyett.)

Baum Elza Déva és Steinherz Manó Alba-Lulia jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Brecher Dávid kereskedő Sängeorz-Bái (jud. Nasaud) eljegyezte Kraft Tóbikát Siret (Bukovina). (Minden külön értesítés helyett.)

Kedvezmények a telavivi Levante Messe látogatói részére a román vasutakon. Bukarestből jelentik: A romániai cionista szervezet vezetésének közbenjárására elrendelte a közlekedésügyi minisztérium, hogy a Tel-Avivban 1932 tavaszán megtartandó Levante-Messe látogatói 50 százalékos utazási kedvezményt kapnak a román államvasutakon. Ez a kedvezmény nemcsak a román, hanem azon külföldi utasokat is megilleti, akik Románián keresztül utaznak Tel-Avivba.

Tibériász az indiai légitörlem fontos állomása. Londonból jelentik: Fred Montague, a Macdonald-kormány légügyi államtitkára közölte a sajtóval, hogy Tibériász városa október 17-től kezdődőleg az india felé vezető új birodalmi légvonal egyik fontos állomása lett. Indiából jövő légi utasok, akik Athénba, Castelrossoba és Cyprusba utaznak, a Kinneret-tavon fognak kiszállni és Czernachból szárazföldi repülőgéppel fogják utjukat továbbfolytatni. A londoni posta Tibériásba kedden este, Bagdadba és Basraba szerdán déltán, Busilba esütörtök délelőtt, Karachiba péntek este és Delhibe szombaton délután fog megérkezni.

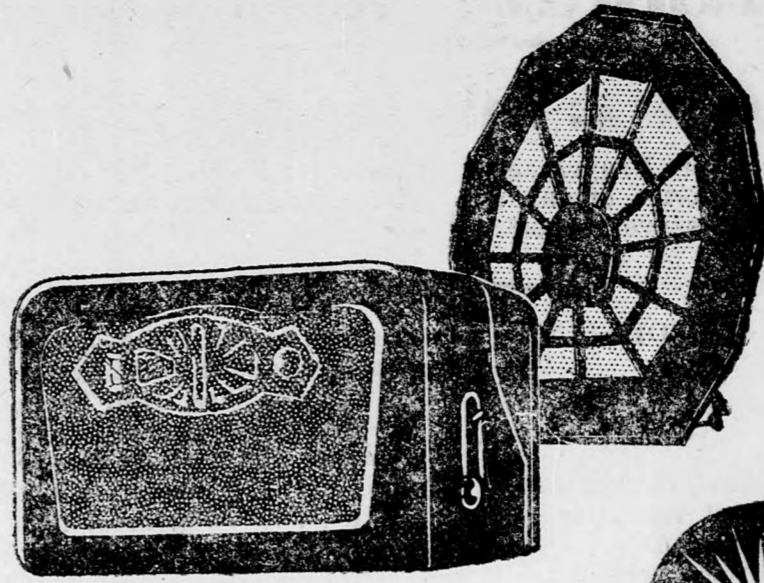
— Spanyolország legközelebb de iure elismeri a szovjetet. Londonból jelentik: A Daily Herald szerint közelebről várható a szovjetnek Spanyolország részéről történő de iure elismerése.

— Új kolónia Palesztinában. A PICA nagystílű ültetvényes kolóniája, Pardész-Channa mellett ugyancsak a PICA földjén egy új kolónia létesült, mely a PICA párizsi igazgatójának, Zwi Franknak a tiszteletére „Tel-Zwi” nevet nyerte. Tíz ház már készen van s további huszonöt ház építése most folyik. Minden család öt dunam narancost kap a PICA-tól.

— Köszönetnyilvánítás. Néhai boldogult édesapám elhunyt alkalmából barátaim és ismerőseim részéről megnyílvánult ösztinte részvételét ezuton fogadják hálás köszönetem. Biró Andor.

— A font esése és a palesztinai ipar. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai gyárosok szövetségének vezérő bizottsága a múlt héten gyűlést tartott Tel-Avivban, amelyen a font esése által előidézett helyzetet beszélték meg. Az elnöklő Shencar gyáros azon véleményének adott kifejezést, hogy a font a legközelebbi jövőben stabilabb lesz, azonban az angol választások megtörténteig további ingadozásokra lehet számítani. Minthogy a stabil értékmérő a pontos kalkuláció szempontjából az ipari vállalkozásoknál elengedhetetlenül szükséges, mindent el kell követni a gyárosok és az angol nyersanyag-és gépszállítók közötti viszony erősítésére, különösen mert a palesztinai font értékét megtartotta. Miután az angol sajtó ismételtelen leszögezte, hogy az arany standard megszüntetésének egyik főoka az angol kivitelt támogatása, remélmi lehet, hogy az angol exportörök eddigi tartózkodásukat feladják és a minőség s a fizetési feltételek tekintetében a helyi igényekhez fognak alkalmazkodni. Shencar javasolta, hogy a palesztinai gyárosok szövetsége bizottságot küldjön Angliában, amely ezeket a kérdéseket az ottani kereskedelmi és iparkamarával a helyszínen tárgyalja.

Standard Radio



Az új Standard típusok — világsikerek



- 2 a 2 + 1 csöves váltóáramu hálózatból táplált vevőkészülék, gramofonerősítéssel és beépített hangszóróval.
- 2 av Ugyanez luxuskivitelben, világító mikróskátával.
- 3 a1 Tökéletes 3 + 1 csöves váltóáramu hálózatból táplált vevőkészülék hangszóróval 200—2000 méter hullámhosszra. Gramofonerősítéssel, szabályozható antennakapcsolóval.
- 3 x Nagyteljesítményű 3 + 1 csöves váltóáramu hálózatból táplált Európa-vevőkészülék hangszóróval, 200—2000 méter hullámhosszra gramofonerősítéssel.

„Solomon” hangszóró a legkiválóbb 4 sarkú mágnessel ellátott „Conus”-rendszerű hangszóró, bakelitkabinban, a legmagasabb és legalacsonyabb hangfrekvenciákat is természetesen és torzításmentesen adja vissza.

Standard

— Beszüntették a kőd miatt a rajnai hajózást. Düsseldorfból jelentik: A Rajnán és a hajózható csatornákon a sűrű kőd miatt a hajózást be kellett szüntetni.

— Érdekes sportesemény Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A haifai kikötő építkezéseinek napról-napra való előrehaladása egyre nagyobb érdeklődést kelt a palesztinai zsidó lakosságban a tengerészet s ami ennek előfutárja, a tengeri sport iránt. A haifai „Nesher” cementgyár saját hajójával küldi a cementet Szíriába, Cyprusba és Egyiptomba s ez a hajó már a speciális palesztinai tengeri lobogó alatt szi a Földközi tenger vizeit. Ez a zászló az angol kereskedelmi tengeri lobogó, amelynek egyik csücskében egy fehér körben a hajótulajdonos nemzetisége szerint angolul, vagy héberül van beírva: Palesztina, Erec-Jiszráél. Haifában már tengerészeti iskola működik és a zsidó cserkészszövetség egy külön tengeri cserkészosztályt állított fel. Legutóbb hét idősebb tengeri cserkész Tel-Avivból saját kétárbocos vitorlásán egy kirándulást rendezett Portsaidda. Portsaidda és Kairóban a Makkabi sportszövetség és a zsidó cserkészrendkívül ünnepélyes és szíves fogadtatást rendeztek a zsidó tengeri sport ezen uttörőinek.

— A palesztinai kormány pénzügyi jelentése. Hivatalos jelentés szerint a palesztinai kormány bevételei a folyó év első hét hónapjában (január—július) 1.339.883 palesztinai fontra rugtak, 1 millió 288 ezer 827 palesztinai font kiadásal szemben. Palesztina tehát ama ritka államok közé tartozik, amelynek budgetje nem zárul deficittel.

MEGJELENT SALAMON LASZLÓ (SALLÓ TAMAS) NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ara: 40 lej és portó

című tanulmánykötete a nagy gazdasági és kulturális krízis problémáiról. Minden intellektuális embernek, minden a kor gyöttrő problémáival foglalkozó embernek el kell olvasnia!

Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztály.

NAPROL-NAPRA

A római Adria színházban tartott negyedik olasz-magyar amatőr ökolvívőmérkőzést az olaszok nyerték 11:5 aránnyal. A küzdelmek egy részénél Mussolini olasz miniszterelnök is jelen volt.

Henry Ford a brazil Para államban 600 mérföldnyire az Amazonas torkolatától gumültetvényei központjába modern várost épített az ültetvények tizezer munkása és tisztviselője számára nyílegyenes utcákkal, higiénikus lakásokkal.

James Elman csikágói rendőrfőnök utasításba adta a csikágói szolgálatos rendőr őrszemeknek, hogy gyanus alakokra egyszeri felszólítás után löjjenek. Az intézkedés oka az, hogy október hónap folyamán 13 esetben követtek el ismeretlen banditák bombamerényleteket csikágói színházak ellen.

A londoni filmcenzura a Dreiser amerikai író regényéből készült Amerika tragédia című film előadásait London film-színházai számára nem engedélyezte.

A Havas távirati iroda jelenti Pernambucóból, hogy a Graf Zeppelin helyi időszámítás szerint 23 óra 35 perckor simán leszállt a pernambucói légi kikötőben.

Andernachban ma jár le a kétnapos gáz sztrájk, amelyet a tarifaemelés elleni tiltakozásul proklamáltak. Még nem lehet tudni, hogy a fogyasztók abbahagyják-e a sztrájkot.

Delbrück közelében az esseni Jugendpflege egyesület 30 tagját szállító autocar lefordult az útról s az utasokat maga alá temette. Két utas nyomban szörnyethalt, öt haldoklik a kórházban.

A Brementen Jeritza Mária, Tauber Richard és Armand Tokatyan örmény származású tenorista uthan vannak Amerika felé.

A lengyel vöröskereszt betegségek elleni oltóanyagokat küldött Kina árvíz-sújtotta területén támadt járványok leküzdésére.

Színház—Művészet

Ma este utoljára: Feketeszáru cseresznye

A drámai társulat ma este Nagyváradra és Aradra utazik, így tehát a diadalmas sikerű „Feketeszáru cseresznye” egyelőre lekerül a műsorról. Ma este utoljára adják bérletszünetben a „Feketeszáru cseresznye”-t.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

Holnap, holnapután és szombaton:
Budapesti KIS KOMÉDIA

A Magyar Színház pénztárát úgy ostromolják, mintha gazdasági válság nem is volna. Csak a békeidők konjunkturális idejében váltották olyan tömegesen előre a jegyeket, mint ahogy most váltják a Tábort Emil vezetésével működő budapesti „Kis komédia” társulatának előadásaira. Két teljesen más-más gazdag, változatos briliáns műsorról érkezik hozzánk a budapesti társulat s három estén át fogja kacagtatni, szórakoztatni a közönséget. A műsor egyik fénypontja, az immár világhírű rádió és grammofon stárnak legújabb slágerei. Rendes helyárok. Jegyek előre válthatók.

A Magyar Színház heti műsora

Szerda: Feketeszáru cseresznye. (6-odszor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 25.)

Csütörtök: Tábort Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Új egyfelvonásosok, tréfák, táncok, magánzámok. Rendes helyárok. Bérletszünet. Sorozatszám: 26.)

Péntek: Tábort Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bohózat-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Teljesen új műsorról. Rendes helyárok. Bérletszünet. Sorozatszám: 27.)

Szombat délután 3 órakor: Az Árvalány Nevelő Otthon jótékony célú gyermek-előadása. (Sorozatszám: 28.)

Szombat este: Tábort Emil budapesti „Kis komédia” társulatának bucsu-estéje. (Sebő Miklós föllépésével. Igen gazdag műsorról. Bérletszünetben. Rendes helyárok. Sorozatszám: 29.)

Vasárnap d. u. 5 órakor: Tánase román revü-társulat vendégjátéka.

Vasárnap este 9-kor: Tánase román revü-társulatának vendégjátéka.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7, 9 órakor utoljára: A titokzatos asszony „X—27”. Főszereplő: Marlene Dietrich. Műsor előtt: Paramount hangos világhíradó.

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor: A kék Duna mentén... A legújabb győ-

nyörü zenéjü filmoprett. Főszereplők a legkiválóbb filmművészek és pedig: Charlotte Susa, Gretl Theimer, Verebes Ernő, Szőke Szakáll, Paul Hörbiger. Műsor előtt: Micki Mauss.

Péntek 3, 5, 7, 9 órakor: A kék Duna mentén... Világvárosi műsor. A legújabb pompás zenés, énekes filmoprett. Főszereplők a legnagyobb színészek és pedig: Gretl Theimer, Charlotte Susa, Verebes Ernő, Szőke Szakáll, Paul Hörbiger. Műsor előtt: Micki Maus.

SELECT-MOZGÓ műsora

Szerda: Milyen édes vagy Any... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Any Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Csütörtök: Milyen édes vagy Any... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Any Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Péntek: Milyen édes vagy Any... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Any Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Szombat: Milyen édes vagy Any... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Any Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Vasárnap: Milyen édes vagy Any... Vigjáték, német párbeszédekkel, főszerepekben: Any Ondra, Felix Bressart, Siegfried Arno.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerdán délután 4 és 6 órakor: London lángokban.

URANIA-MOZGÓ műsora

Szerda: Halálugrás, izgalmas cirkusdráma, szenzációs mutatványokkal. Műsoron kívül hangos pótkép.

RADIO MŰSOR

Szerda, október 21.

Budapest. 10.15: Katonazenekar. 13.05: Szalónezenekar. 17: Dívatevegek. 18.30: Bécsi dalok. 19.50: Türogtóest. — 21:

50—70 százalékos árleszállítás

Szépirodalom

Andersen H. Ch.: Mesék és történetek	Emőd Tamás: Nótám, füttöm, citerám	45
I. 90	Farré Claude: Éjszaka a tengeren	45
III. 110	— Bárányszivü Tamás, a jószere- cse lovagja	45
IV. 90	Ferrero G.: A harmadik Róma. 2 köt.	180
Andersen meséi. Három kötet	Flaubert Gusztáv: Szent Antal meg- kísértése	90
Aszlányi Károly: Pénz a láthatáron	— Három mese	35
50	Fogazzaro A.: Leila	90
Köteve 70	Géraldy Paul: Ezüstlakodalom	35
Balassa Bálint minden munkái. 2 kö- tet. Füzve 180	— Róbert és Marianne	35
Balzac de Honoré: A kurtizánok tün- döklése és nyomora. Két kötet	Goethe: Életemből	70
130	— A napló. Kosztolányi Dezső for- ditása, Hermann négy művészi raj- zával	70
— A Nucingen-ház	— Clavigo. Szomorujáték	35
40	Hedin Sven: Csangpo Lára zarándok- utja	50
Byron: Ifju Harold zarándokutja	Hoffmannsthal Hugó: Akárki. Játék a gazdag ember haláláról	35
Chamisso A.: Schlemihl Péter csodá- latos története	Ibsen Henrik: Brand. Drámai kőlte- mény	90
70	Juhász Gyula: Holmi. Prózaí írásk	50
Choderlos de Laclos: Veszedelmes vi- szonyok. Két kötet	— Hárfá, Versek	50
180	Keller Andor: Szakszofón	35
Constantin-Weyer: Egy férfiala a mult- jára borul	Kessel: Szibériai éjszakák	50
65	Klabund: A szenvedély regényei	90
Crawford F. M.: A bizánci rabszolgá- leány		
50		
Curwood J. O.: Kazán, a farkaskutyá		
35		
Csokonai Vitéz Mihály összes művei. öt kötet		
440		
Dickens Ch.: Nagy várakozások. 2 k.		
180		
Dosztojevszkij: Sztjepancsikovo és lakosai		
40		

Kapható:

Uj Kelet könyvostályában

Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Kamarazeneest, 22.50: Fejes szalóneze-
kar. 23.15: Hírek, majd németnyelvű elő-
adás.

Bécs. 20.45: Gitárzene. 22.45: Bécsi
táncok.

Berlin. 17.30: Áriák. 20.30: Szórakoz-
tató zene.

Bukarest. 13: Grammofon. 18: Rádió-
zenekar. 20.40: Grammofon. 21: Hegedü-
játék. 21.45: Nyisztor kürtművész játéka
22.15: Csellójáték.

Kattowitz. 19.25: Fuvószene. — 23.15:
Hagnvreseny.

München. 22.10: Tarka este, majd tánc-
zene.

Prága. 12: Grammofon. 22: Rádióze-
nar.

Róma. 18.30: Szórakoztató zene. 20.50:
Grammofon. 22: Opera.

Varso. 21.15: Vidám est. 22.15: Hegedü
játék. 24: Tánczene.

KÖZGAZDASÁG

A Magyar Nemzeti Bank engedményeket tett a román faexport számára a deviza-átutalásoknál

Az ipari és kereskedelmi kamarák központjának intervenciója az erdélyi tűzifaexportőrök érdekében. Megkönnyítik a romániai fások magyarországi kinlevőségeinek inkasszóját

Cluj-Kolozsvár, október 20. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az erdélyi tűzifaexport az utóbbi időben főleg Magyarországra szorított, mert a magyar piac és különösképpen Budapest olyan nagymennyiségű román tűzifát fogyasztott, hogy a faexportőrök legelsősorban a magyar piac felvevőképességére spekuláltak. Ilyenformán a román tűzifaiparnak ugyszólván egyetlen komoly piaca Magyarország.

Az utóbbi hónapokban azonban a fakereskedőknek a magyar piaccal való kapcsolatai egyre nehezebbeké váltak. A magyar kormány által életbeletetett bankközi megszorítások váratlan nehézségeket emeltek a román faexport elé. Nemesak az export lehetőségét korlátozzák a magyar kormány rendeletei, de rendkívül nehezé teszik a már kihelyezett árak értékének inkasszálását is. Ma már hatalmas összegekre rugnak a román tűzifaexportőröknek magyarországi kinlevőségei. Ezeket a summákat azonban a magyar kormány rendeletére nem inkasszálhatják csak olyképpen, ha a kifizetéseket a Nemzeti Bank jóváhagyja, még akkor is, ha a fizetéseket pengőben esz-
közik a külföldi eladó számlájára. Az erdélyi fapiac magyarországi kinlevőségei így már több millióra rug.

A vevőknek, amikor fizetését lejben esz-
közölni akarja, a Nemzeti Banknál depozitálni kell a szállítási dokumentumokat, az eredeti számlákat és a számlák értékét pengő-valutában. Ujabb nehézségeket képviselnek azok a rendelkezések, amelyek az átutalásokat egyes autorizált pénz-

intézetek számára biztosítják.

Ilyenképpen a román exportőrök érte-
hetően elégedetlenek, mert már hónapok óta számos intervenció ellenére sem tudtak kinlevőségeik birtokába jutni.

A tűzifaexportőrök erdélyi szindikátusa a kereskedelmi és iparkamarák bukaresti központjánál interveniált, mely a maga részéről az ipari és kereskedelmi miniszteriumban tett lépéseket abban az irányban, hogy a faexportőrök kérését megfelelő formában juttassa el a magyar kormányhoz. A budapesti román követtség kereskedelmi kirendeltsége tegnap küldte meg válaszáat az ipari és kereskedelmi miniszteriumhoz, mely szerint a magyar Nemzeti Bank úgy döntött, hogy táblázatokat állítanak össze, amely magában foglalja foglalnai az exportőrök névsorát, a jelenlegi kötelezettségeket és azoknak az adósoknak vagy bankoknak a névsorát, akiknél a Romániába átutalandó összegek vannak.

Hogy azok az exportőrök, akik Magyar-
országban üzleteket bonyolítanak le, a jövőben mentesítve legyenek a nehézségektől, a magyar Nemzeti Bank úgy döntött, hogy a román export reprezentán-
szindikátus képviselőivel és közös meg-
egyezőssel állapítsák meg a piacokat, valamint a Romániából exportált fának fizetési módzatait.

Ezek az intézkedések remélni engedik,
hogy a faexport, amely a bankközi műve-
letek megszorítása következtében az utóbbi hónapokban stagnált, újra teljes intenzitással induljon meg.

Apróhirdetések

Kiadó különbejáratu, parkettes butoro-
zott szoba komplett hálóval, Calea Regele
Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Fürészporkályha „Rivag II.”-os eladó.
Cim a kiadóban.

Izletes kóser négyfogásos ebéd Lei 40,
Özv. Dickerné, Széchenyi tér 15.

Háziaszonyok, vendéglősök, cukrászok!
Prima minőségű téli almát, diót, geszte-
nyét, gombát, izeket detail mennyiségben
angro ár mellett szállít a Berger cuk-
rászda Baiamareról.

שׁוֹבֵי בְּעִיתֵי בְּעִיק מִבְּקָשׁ מִקּוֹם הַהוֹדָעָה
Káhan Izsákné, Viseul de Sus

Hölgyek figyelmébe! A Dr. Szentpéter-
né által irt és közkezdelt híres Szakács-
könyv negyedik és bővített új kiadásban
1200 recepttel november hóban jelenik
meg s kapható lesz a kiadónál: Füssy J.
könyvkereskedésében Tordán és az or-
szág összes könyvkereskedéseiben.

Egy jókarban levő kettős lószekeret
megvétellel keresek. Cimeket a kiadóba
kérek.

Veszünk prompt fizetéssel egy teljesen
jókarban levő 14"-os, vagy 18"-os Schnell
gatter. Ajánlatokat márka, ár, távolság,
szállítási idő és feltételek megjelölésével
sürgősen kérünk: Directia Silvică Cluj,
Str. Regele Ferdinand 38. címre.

Ujra megnyilt Léb ort. kóser étterme
Malom ucca 14. szám alatt! Izletes ételek,
olcsó árak, kellemes helyiség. Utazóknak
10 százalék kedvezmény. Abonoma, eskü-
vők, bankettek olcsó áron.

Házitanítónak ajánkozik héber, német,
magyar oktatásra Feldheim Hermann,
Margitta.

Hölgyeim, figyelem! Nagyon olcsón
varrok ruhát, fehérneműt, vagy gyerek-
ruhákat. Jó, tartós és pontos munkát vég-
zek. Kérem szives partfogásukat. Óvár,
Izabella ucca 2., ajtó 4. Ugyanott 3 fiatal-
ember jó és kellemes lakást kaphat vagy
esetleg teljes ellátást.

Egyetemi hallgató elemi vagy közép-
iskolai tanulók oktatását előnyösen vál-
lalja. Weisz Ernő Calea Traian 13.

Kiadó szoba, konyha, fürdőszoba, mel-
lékhelyiségekkel november elsejére. De-
cebal 5.

Kiadó szoba, konyha, mellékhelyiségek-
kel november elsejére. Mihai Viteazul 36.

Teljes ellátásra elfogad izr. család ur-
leányokat jutányos árban, esetleg fiukat.
Fürdőszoba és zongorahasználattal, Ér-
deklődni Ernster vendéglőben.

Olcsó szőrmét kizárólag Mandelbaum
József szücsnél Reg. Ferd. 20. szerezhé-
be. Reklámárak: Pézsmabundák 10.000
lejtől, szilbunda 5500 lejtől, macska-
bunda 3000 lejtől, nutriet 3500 lejtől.
Vételkötelezettség nélkül. Kérném meg-
győződni.

XIV. ÉVF.
Cluj—K
október
5692 É

Az Uj Kelet
és bánási

Cikkeink ut
forrás meg

Kéziratokat
megőrzésük

Blan

Vissza az

A nemzetip
gében és gyám
alább a halvá
a decentralizá

Az egész kis
Mégis a próbá
lami fejlődést

A Jorga-kor
ezt a kicsit is
tományi önkör
pedig az auto

a sor.

A Casa Mu
Casa Drumar
rancsára vis
miniszterium
körüket és mi
kérvények és
emberi sorsok
tériumokra.

Minden lépé
lizáció felé v
édes emlékeit.

Annyi reng
összegyül a c
ba, hogyan m

Meg kell m
minden akad
nak asztalról-
Meg kell ke
sissal.

Bandita-s

Al Caponet,
náztalan fejed
eltitkolásért.

tetés vár a ki
Al Capona fej
hogy a bírság
teni. Alattvald
hetvenzezer do
szegat a nag
császák.

Ez azután
hozza hónap
képi konfern
alvilág mikén
tos” érdekeit.

Capone testes
löle se politik
kérdést. Csel
pénznek nincs
ség lebegett

Különösen ni
nem egy köz
boldogulását
legérdekesebb
dita-szolidarit
don részesül

közvélemény
akkor rögtön
számít. Hiába
áll a híres sz
az alvilágban

Szovjetm

Az európai
jába most új
jet-Oroszorszá
előre nem tu
lezettségeit,
telen beszere

burkolt mora
rokat fog fel
európai pénzi
mét Németors
nagyobb meg

szág kapitalis
szonyt tart f
érdekében.

A német ne
csaknem kizá
rendeléseire
német munka